GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UMEÅ UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

Vitk.
Sv.

Af V. H. Wickström

V. H. Wickström

FYRA DIKTER

AF

CHRISTER SWAHN

MIRZALA.
NYKÖPINGS GÄSTABUD.
EN BRUTEN BLOMMA.
EN MIDNATTSSAGA.

LUND
Gleerupska Universitetsbokhandelns Förlag.

FYRA DIKTER

AF

CHRISTER SWAHN.

LUND
GLEERUPSKA UNIVERSITETSBOKHANDELNS FÖRLAG.
1883.

STOCKHOLM
IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI
1883.

INNEHÅLL.

Mirzala 1
Nyköpings gästabud 21
En bruten blomma 67
En midnattssaga 81

MIRZALA.

»Den, som dock af kärlek lågar och kan lida sorg och nöd,
För att skydda den man älskar från förgängelse och död,
Så det sägs, en gång skall skåda Irems park i underprakt,
Ty Allah dess glans och skönhet upp i himlens salar bragt.»

1.

»En blomma stod vid öknens rand
Bland systrar utmed bäckens strand.
Hon slagit upp sin krona nyss
Vid solens första, varma kyss.

Hon såg oasen sänkt i frid,
Hon visste ej om storm och strid.
Kring henne vestanvinden drog,
Och bäcken sjöng, och solen log.

Hon öknens vida slätter såg,
Ej fuktade af källans våg.
Som guldstoft glittrade dess sand,
Belyst af morgonrodna'ns brand.

Men hastigt flyktar glädjen bort. —
Orkanen kommer innan kort,
Och bleknad ligger blommans glans,
Förbi är alt hvad härligt fans.»

Så sjöng Mirzala. — Och i aftonstunden,
Så full af klagan hennes stämma ljöd,

Då hon, allen' i dunkla myrtenlunden
Den veka sångens toner tolka bjöd,
Hur hon, i sorgens tunga fjättrar bunden,
Förglömde alt för sina känslors glöd. —
Men plötsligt spratt hon till. En röst hon hörde,
Som hennes vemodsfulla drömmar störde.

»Men säg mig dock, Mirzala, hulda maka,
Hvi höjer du så sällsamt veka ljud?
Du, som mig kärlekslyckan låter smaka,
Hvi sitter du i sorgens dunkla skrud?
Väl bort jag far, men kommer snart tillbaka.
Mitt öde redan är bestämdt af Gud.
Du med din klagan blott mot Honom syndar;
Var viss; jag innan kort tillbaka skyndar.»

Hon stum såg upp med ögat dränkt i tårar.
I blicken sorg med kärlek blandad var,
Dock som en houri, barn af edens vårar,
Ett skönhetsskimmer hennes anlet' bar.
Där kall betänksamhet ej ofärd spårar,
Där med en aning, djup och underbar,
På afstånd skönjer kärleken en fara,
Och därför kunde hon ej sorglös vara.

»Min Hadad», så sin tystnad snart hon bryter,
»En namnlös fruktan dväljes i mitt bröst.
I morgon från oasen upp du bryter
Och lemnar mig allena utan tröst;

Ty jag för öknen räds, där stormen ryter
Förstörelse och ve med vredgad röst,
Där inga blommor fram ur sanden spira
Att stepperna med sina bäddar sira.

Hvi skall just du då karavanen föra
Ifrån oasen öfver öknens sand?
Kan ingen annan, endast du det göra?
O, tänk blott på vårt unga kärleksband! —
Säg, skall väl sorgen så vår lycka störa
Och lägga öfver oss sin tunga hand? —
Far ej ifrån mig! Låt oss hemma blifva!
Må någon annan detta värf du gifva!»

»Mirzala», Hadad talte sakta åter,
»Att föra tåget jag ju lofvat har.
Hur du än klagar, huru du än gråter,
Det ord, jag gifvit, jag ej återtar.
Ty, väl du vet, vårt hemland sända låter
Det ädlaste, som någonsin det har,
Af sina ättlingar en ungdomsskara,
Och, en gång vald, med dem jag måste fara.» —

Som lugnad af hans ord, hon smög sig sakta
Intill hans bröst och tryckte kind mot kind.
Lik ljusets englar, hvilka troget vakta
Den frukt, som smeks af paradisets vind,
Hon tycktes honom skyddande betrakta,
Fast vek som blomman, skygg som jagad hind.

Ty kärleken, bland farans hvirflar slungad,
Blir mera stark, ju mer med sorg betungad.

Men solen sjunker, nattens stillhet nalkas.
Mirzala hvilar i sin älsklings famn.
Med hennes lockar vestanvindar skalkas.
De tyckas henne hviska Hadads namn.
Och äfven han af deras fläktar svalkas;
Invid Mirzala når hans själ den hamn,
Där alla mödor och bekymmer glömmas
Och endast glädjefulla bilder drömmas.

I älskogslust sig klematiten slängde
Kring lundens unga, blomstrande olif.
En härlig doft ur myrtenskogen trängde,
Liksom att söfva hvarje jordens kif.
I deras fröjd sig ingen malört mängde.
Han glömde alt, alt för sitt väna vif.
Och hon var nu i starka armar sluten;
En evighet af sällhet var minuten.

2.

»I Allahs,
Den mildes namn! —

Lofvad vare
Världens herre,
Han, som rättvis
Döma skall!
Upp till Dig vår suckan går
Om den hjälp, som Du kan gifva oss.
Hör med mildhet
Dina barn!
Led oss städs' på
Ljusets vägar,
Du, Allah!
Låt oss icke
Vilse vandra,
Höge Fader!
Amen, amen!
Det är sanning
Hvad Du säger
Dina söner, jordens ätter,
Englars, andars, mänskors herre!» —

Knapt skimrade vid österns rand den matta,
Den första strålen utaf solens ljus,
Och Hadad hunnit tanken sammanfatta
Med pannan vänd mot Meccas helga hus
Att så helt ödmjukt åt den Högste skatta,
Då, än på afstånd, han förnam ett brus,
Som, först helt dämpadt, hastigt hördes stiga
Och morgonen åt dagens värf inviga.

Det karavanen var, som sig beredde
Att draga dädan öfver öknens sand.
Man vapen fejade, kameler ledde
Att vattnas vid den friska källans rand,
Och som en brokig, sällsam bild sig tedde
Uti den gyllne morgonrodna'ns brand
Arabiens söners vapenprydda skara
Med mörka lockar och med ögon klara.

Se, öknens son, se Hadad, hur han spränger
Bland skaran fram uppå sin ystra häst!
En mörkblå mantel öfver skuldran hänger,
Och smyckad är han likasom till fest.
Dock lansen kraftigt i sin hand han svänger,
En sabel är invid hans sida fäst.
Det skönjes väl, att faror honom bida,
Och att mot dem han ärnar tappert strida.

Alt högre upp på fästet solen stiger,
Och hennes strålar bränna mer och mer.

Åt nya mödor mänskorna hon viger.
Dock i dess glans mer skön sig världen ter.
Ej mera uti lundens skugga tiger
Den fåglaskara, der sig slagit ner;
För solens prakt den sin förtjusning röjer,
I det den klara silfvertoner höjer.

En hög gestalt — en dunkel slöja höljde
I sina vida veck dess anletsdrag —
Stod ensam på en höjd, hvars kullar följde
Den bäck, som gaf oasen dess behag,
I det den än med stilla böljor sköljde
Dess blomsterbäddars prakt af skilda slag
Och än sågs ner i vilda hvirflars skara
Utöfver hällebergens branter fara.

När karavanen redde sig till färden,
Och alt i oro och förvirring var,
När mången lemnade den kära härden
Och veka tårar i sitt öga bar
Samt drog från hemmet ut i vida världen,
Som än var okänd, sällsam, underbar,
Då stod hon tyst, liksom hon intet kände,
Och mörka blickar ned till skaran sände.

Men när på öknens solbelysta slätter
Arabiens söner trädde an sitt tåg
Och drogo hän från blomsterparkens ätter,
Ifrån oasen, som så fridfull låg,

Att söka komma genom dar och nätter
Till Djeddahs hamn vid Röda Hafvets våg,
Då, som förintad, sjönk hon ned på kullen,
Och hennes lockar kysste svarta mullen.

Dock snart hon reser sig, och slöjan glider
Från hennes panna. Det Mirzala är,
Hvars anlet' vittnar om de hårda strider,
Den djupa sorg, som hennes själ förtär.
Det synes tydligt, huru djupt hon lider
För honom, henne outsägligt kär.
Med bleknad kind och blick, som dystert lågar,
Hon skådar dit, där karavanen tågar.

I hennes öga snart en tår dock tindrar,
Och djup en suck ur hennes hjärta går,
Men intet, intet hennes sorger lindrar
Och balsam skänker hennes hjärtesår,
Ty *han* far bort, då intet honom hindrar,
Ej makans klagan, hennes bittra tår. —
Sitt dok hon åter omkring kinden kastar
Och skyndsamt bort i stum förtviflan hastar.

3.

Låt sångerna stiga mot himmelens höjd!
Låt lekande tonerna ljuda!
Här finnes blott dansande, strålande fröjd,
Som älskar i löjen sig skruda.
Ja, sjung och var glad
Och dansa åstad
I grönskande lunder vid källornas bad!
Alt ler ju i lust och i gamman.

Och intet mig lifvar så mycket som dans,
Och intet mig mera förtrollar.
Jag virar af friska jasminer en krans,
När lifvet mig smärta förvållar.
Och lustigt det går!
Med fladdrande hår
Och glödande kinder min danslek jag trår.
Alt ler ju i lust och i gamman.»

Och tamburinen ljuder, sången klingar,
Och glada tråda tärnorna sin dans.
Åt nöjet deras ystra skara bringar
En värdig hyllning uti kvällens glans.

Alt gläder sig åt dansens vida ringar,
Alt smyckar sig med rika blommors krans,
Ty karavanen väntas ju tillbaka
Att åter hemmets ljufva fröjder smaka.

Så råda dans och lek i lundens salar,
Så tolkar sången ock, hur man är säll.
Det gjutes stilla öfver berg och dalar
En fridfull stämning af den ljusa kväll,
Och solen, som mot vesterns guldhaf dalar,
Sin sista strålglans ger oasens tjäll.
I rosigt skimmer ifrån himlens höjder
Den sluter öknens sand, oasens fröjder. —

Men se! — Vid himlaranden det uppstiger
Ett moln, som breder ut sig mer och mer.
Och sanden hvirflar, fåglasången tiger,
Och solen, en vulkan, ej mera ler.
Ett dån, likt hafvets bränning, alt inviger
Åt stormens vrede, som man nalkas ser.
De heta vindar re'n i öknen rasa
Och sprida kring förödelse och fasa.

»Orkanen kommer!» — Ändad är nu dansen,
Och bort från leken tärneskaran flyr.
Ej mera glammas den i aftonglansen,
Ty stormens ande re'n omkring den gnyr.
Ur sina lockars natt den rycker kransen
Och bort till tälten snabt sin kosa styr. —

Men uti sporrsträck ibland sand och töcken
En yngling spränger från den vida öken.

»Förbi, förbi! — Dem stormens ande nådde.
Vid Röda Klippan funno de sin graf.
Och nyss bland dem en ljuf förhoppning rådde;
Med dem den bäddats ned i sandens haf.
Det ondas makt . . . dem . . . fröjd och . . . lycka spådde,
Men . . . öknens hårda . . . död . . . i . . . stället gaf.» —
I sadeln vacklar han, från hästen glider,
Och dödens kval hans anlete förvrider.

Vid detta budskap svann den fröjd, som lyste
Helt nyss ur allas, allas min och blick.
Ty hoppets hägring, som mot alla myste,
För alltid nu i öknens storm förgick,
Och hvarje själ, som tro och kärlek hyste,
Vid detta tunga bud ett dödssår fick.
Från tärnan ödet velat älskarn rycka;
Det stulit fadrens hopp och modrens lycka.

Och kvinnorna i djup förtviflan klaga,
I det att tårar dunkla ögats glöd:
»Hvi skullen I dit bort till Djeddah draga
Och sätta så på spel vårt hopp, vårt stöd? —
Väl månde nu vi sorgedrägter taga
Och bära dem beständigt till vår död. —
Hvad lifvet ädlast skänkt åt mor och maka,
Af döden skördadt, aldrig ges tillbaka.»

Så männen: »Ädla, tappra krigarskara,
Som alltid hade bardaleken kär,
Du aldrig mera skall vårt rop besvara,
När bort till fjärran ströftåg färden bär,
Ej skall du bistånd bringa i vår fara,
Ej mer i nöjets stund oss vara när.
Farväl, farväl! — Vi skola dig ej glömma,
Fast sandens kullar dina vapen gömma.»

När alla så sin djupa sorg förtala,
Ur Hadads tält en ensam kvinna går.
Upp på en häst hon svingar sig. Mirzala
— Ty det är hon — snart öknens sandhaf når
Och jagar så framåt på slätter kala
Mot himlaranden, som i lågor står.
Orkanens rof bland sandens hvirflar föres,
Och stormens dån än mera väldigt höres.

4.

Aftonsolens varma stråle skiner smekande och huld
Och inhöljer berg och dalar i en slöja, väfd af guld.
Irems trädgård Cheddad anlagt, konungen, som styrer Ad,
Och han ser sitt verk och säger, i sitt hjärta stolt och glad:

»Paradiset funnits åter! Sjöarna med blomsterstrand,
Friska tamarinderlunder, fagra, solbelysta land
Ligga nu för mina blickar. Deras leende behag
Se de sälla mänskobarnen, ser den undransfulla dag.

Där det förr var kala stepper, ofruktbar och öde slätt,
Där framilar nu i lunden källan, dansande och lätt,
Och där förr schakaler tjöto i den dunkelhöljda natt,
Där sig hvila ädla rådjur tryggt bland ängens blomsterskatt.

Källor sorla, blommor vagga, vinden smeker deras blad,
Kysser deras blyga knoppar och far sedan yr åstad
För att krusa flodens vågor, hvilka spegla himlens sol
Och dess ständigt klara fäste, strandens lilja och viol.»

Herren hörde Cheddads talan, hörde på hans stolta ord,
Hur han tillskref blott sin möda denna blomsterprydda jord,

Och de torra östanvindar vildt framjagande han bjöd
Att i Irems fagra trädgård sprida kring sig sorg och död. —

Ej den nästa dagens stråle såg den vida parken mer.
Flodens vatten re'n var sinadt, blomstren hade vissnat ner,
Vestanvinden hade blifvit en orkan, som ständigt röt.
En oöfverskådlig öken lunden i sitt sköte slöt. —

Den, som dock af kärlek lågar och kan lida sorg och nöd
För att skydda den man älskar från förgängelse och död,
Så det sägs, en gång skall skåda Irems park i underprakt,
Ty Allah dess glans och skönhet upp i himlens salar bragt. —

Mirzala fram på öknens slätter sprängde,
Fastän kring henne stormen skonlöst hven.
Ej några hinder hennes bana stängde;
Oasen låg långt bakom henne re'n.
Ett vattenkärl vid hennes sida hängde;
Af offerkärlek hennes anlet' sken,
Ty hon vill skynda Hadad att hugsvala,
Om ej, att dö, den älskande Mirzala.

Och hur än stormen hviner, sanden bränner
Och reser sig i höga massor opp,
Ändock hon icke någon fruktan känner.
Hon stormar fram i oförväget lopp.
Hon lämnat anförvandter, hem och vänner,
Ty ännu har hon i sitt sinne hopp.

Med stormens fart hon öfver slätten jagar;
Hon ärnar trotsa själfva ödets lagar.

Snart skönjer hon en klippa, som sig höjer
Vid himlaranden. Dit sin färd hon styr.
Sin väg hon ej för sandens kullar böjer,
Ej stormens heta andedrägt hon skyr.
Hon flyger fram, och länge det ej dröjer,
Förr'n in bland Röda Klippans block hon flyr. —
Hon riktigt anat. — Där ju Hadad hvilar,
Och fram till honom snabt Mirzala ilar.

Som erkeengeln, när från himlaranden
Han ned på mänskobarnens ätter ser,
Så skön är Hadad med sin lans i handen
Och med det löje, på hans drag sig ter.
Han hade nått de sälla fosterlanden,
Där, smekt af houris, själen frigjord ler,
Där ingen storm i gröna lunder hviner,
Men vestanvindar susa bland jasminer.

Lik fallne engeln, som drog bort från eden.
Se'n han förbrutit sig mot Herrens lag,
Och sorgefull och ensam trådde leden,
Som saknade alt solsken och all dag,
Så stod Mirzala nu på öde heden
Med djup förtviflan uti bleka drag. —
Hon till sin älskling talade så sakta,
Som om hans ljufva sömn hon velat akta:

»O Hadad, Hadad! Vatten jag dig bringar,
Som källan klart på Meccas tempelgård.
Jag flugit hit på stormens snabba vingar,
På öknens sand, dödsengelns mantelbård. —
Du hör helt visst, hur härligt sången klingar?
Kanske ej mer behöfver du min vård? —
Du svarar ej! — Du ler blott mot din maka,
Som, väl du vet, kan alt för dig försaka.

Mitt blod det sjuder, och mitt hufvud brinner.
Jag ser, min Hadad, icke, hvar du är.
Ditt sköna anlete i moln försvinner.
Jag vet ej mera, hvart min fot mig bär.
Tror du, att du hem till oasen hinner,
Förr'n stormens vreda ande når dig här? —
Se, Irems trädgård, se de gröna parker
Med friska källors språng och blomstermarker!

Så säg mig, Hadad, tror du denna saga
Om Irems park, om trogen kärleks lön? —
Så låt oss då från denna klippbädd draga
Med hand i hand, med ögat sänkt i bön! —
Du misstror mig! — Du vill mig ej ledsaga!
Ser du ej parken, doftrik, underskön? —
O, följ mig, följ! Jag skall dig vingar gifva,
Och se'n hos mig du evigt skall förblifva.»

Så sjönk hon ned, och öknen bredde sakta
På henne snart sitt tunga dok af sand.

Dock än i döden sökte hon betrakta
Och stilla smeka med sin svaga hand
Den man, hon ville, full af kärlek, vakta
Och oskadd föra till oasens rand. —
Nu ögat brast. -- Men kärleken, du hyste,
Mirzala, dig till lifvets hemland lyste!

NYKÖPINGS GÄSTABUD.

»Men döden vill jag kora till min konung! —
Är lifvet ofrid, så är döden ro,
Är lifvet malört, så är döden honung,
Är lifvet falskhet, så är döden tro,
Är lifvet natt, i strålar morgonklara
Sig dödens allmakt älskar uppenbara. —
Jag arme narr, som dyrkade en Gud!
Åt honom borde jag skänkt skam och nesa,
Åt döden undersköna tempel resa
Och upp till honom sända bönens ljud.»

1.

Det var en bister afton efter Julen,
Då stjärnepellen glänste ljus och klar,
Och då en nordan, bitande och kulen,
Utöfver nejden hastade så snar.
Bland skogens furor Dåfö slott sig höjde,
Hvars låga, men dock fasta murar röjde,
Att ut det härdat mången vinter re'n.
Det var ett minne från förgångna tider,
En åldrig kämpe, som sett hårda strider
Och nu, försänkt i minnen, stod allen'.

I Dåfö slottssal hertig Eriks maka,
Kung Håkans dotter Ingeborg, nu satt
Att arbetet och fliten öfvervaka
Och stäfja alt fåfängligt skämt och skratt.
Tre husets drängar, blomstrande och unga,
De slöjdade, se'n slutats dagens tunga,
Vid spiseln, där en munter brasa brann,
Och några tärnor skötte snällt sin slända,
Fast mången, mången blick från dem tör hända,
Om ock helt flyktigt, ungersvennens fann. —

»Säg», ropade fru Ingborg, »säg mig, Anna,
Hvad är det väl, som nu du skrattar åt?
Hur många gånger skall väl dig jag banna?
Nå, nå, det slutar väl en gång med gråt. —
Och Kerstin, sköt du nu din slända bara
Och låt så ofta ej ditt öga fara
Till svennerna; de bry sig ej om dig.»
Så bannade den stränga frun, och rädda,
Liksom de blifvit med ett brott beträdda,
Än mer de unga tärnor skynda sig. —

»Men», fortfor hon, »snart här min man kan vara.
I kväll, så sade budet, kommer han.
Han haft en icke liten väg att fara;
Det plägning nog behöfves nu, minsann.
Och derför skynden er, i ordning ställen
Hvad som af nöden vara kan för kvällen.
Mor Bengta vet, hvad som behöfves re'n. —
Bed Ingrid komma hit!» — Och alla höra
Fru Ingborgs bud samt alt i ordning göra. —
Snart hon i salen lämnad var allen'.

Så tankfull såg hon in bland eldens bränder,
Som om hon skönjde bilder i dess glöd,
Som skådade hon däri fjärran länder
Och glömde Sveriges hårda kamp och nöd,
Ja, glömde nu, att långa brödrafejder
Spridt fasa öfver hemmets alla nejder
Och mångens ro förbytt i bitter sorg.

Kanske hon tänkte nu på Norges dalar,
Uppå sin faders, konung Håkans, salar
Och mindes flydda dar, fru Ingeborg. —

Men sakta trädde in i sal'n en tärna,
Som snart ur drömmen väckte henne opp.
Det syntes väl, att hon ej stördes gerna
I sina djupa tankars fria lopp;
Ty mörk var blicken, som hon ungmön sände,
Men när hon fann, att hon den komna kände,
Spred ljus sig genast öfver hennes drag. —
När blygsamt ungmön närmat sig till henne,
Vid brasans skimmer liknade de tvänne
En höstlig afton och en vårlig dag.

Ty stränghet bodde i fru Ingborgs öga;
Sin ungdoms vår hon redan sett förfly,
Och fast ej åren ännu hunnit snöga
Sin glans i hennes hår, fast hennes hy
Af tiden ännu icke hade fårats,
Så hade likväl hennes öga tårats
Af månget bittert kval, som störtat ner
De stolta luftslott, ungdomsåren bygga,
Och hvari städs' de tro sig dväljas trygga
För dessa sorger, lifvet rikligt ger.

Ej var hon skön den unga mön, som böjde
Sitt hufvud ödmjukt för fru Ingborgs blick,
Dock ögat gerna, fullt af tjusning, dröjde

Vid hennes blyga, oskuldsfulla skick,
Ty det låg guld i dessa lockar rika,
Och dessa ögon kunde aldrig svika,
Och denna kind var röd och ungdomsvarm.
Hon var ej barn, men ännu icke kvinna,
Hon knapt till sjutton vårar kunnat hinna,
Och endast knoppats hade hennes barm.

»God afton, Ingrid! Dig jag låtit kalla»,
Fru Ingborg sade mildt, »till mig i kväll;
Ty något har jag att dig anbefalla,
Som säkert skall dig göra hjärtesäll.
Mig synes tiden ganska lämplig vara
Att nu för dig en vigtig sak förklara,
Som Pater Anselm mig berättat har;
Ty innan hem i natt min make hinner,
Tör hända någon timme än förrinner,
Och samspråk väntans långsamhet förtar.

Sätt dig bredvid mig! — Redan barndomsåren
För dig, min Ingrid, hafva flyktat bort,
Och andra känslor följa dem i spåren,
Och andra tankar vakna innan kort.
Till ungersvenner vänder du ditt sinne,
Tör hända gömmer någon i ditt minne
Och väntar stilla på hans anbud blott.
Nåväl, jag tror mig ock din älskling känna
Och gläder mig, att i en sak som denna
Din blyga önskan nu du uppfyld fått.

Ej sant? Bengt Eriksson till Ströö du gifvit
Din kärlek redan? Blir du då ej glad,
När du får höra — något, som mig blifvit
Af Pater Anselm sagt — att hit åstad
Han ämnar draga snart till dig att gilja,
Och långt ifrån att med mitt maktspråk skilja
Din håg från hans, som du din tro har skänkt,
Jag lofvar dig, att innan ängen grönskar
Herr Bengt din make är. Jag dig lyckönskar,
Att du på honom framför andra tänkt.»

»Fru Ingeborg», så talte Ingrid sakta,
— Och hennes kind, nyss röd, var nu så blek. —
»Slik ära ej jag vågat eftertrakta . . .»
Hon tystnade; ty rösten henne svek. —
»Men aldrig jag Herr Bengt min hand skall gifva,
Jag aldrig, aldrig skall hans maka blifva.
Min hand skall följa blott mitt hjärta åt.
Ni har sett miste, då Ni trott Er skåda
Mig för Herr Bengt en böjelse förråda.
Ej jag med hans förena vill min stråt.

Föräldralös och fattig blef jag tagen
Af medlidsamma, fromma mänskor opp.
Jag vet ej än, hvarest jag skådat dagen,
Hvarest min första barndomstid förlopp.
Ni gaf mig huld och skydd; af Er jag lärde
Så mycket ädelt, som ger lifvet värde,
Så mycket skönt och sant, som fins däri.

Knapt sådan ledning en stolts jungfru funnit,
Som jag, den arma, har i Eder vunnit,
Och därför skall jag alltid tacksam bli.

Dock, fostermoder, säg, att Ni ej nekar
Mig blott för *en* gång få min vilja fram! —
Jag vuxit ifrån glada, ystra lekar,
Mig höfs ej mera barnastoj och glam.
Väl än jag föga skådat har af världen,
Men mycket dock af fåfängan och flärden,
Af ändlöst hat och oförsonlig strid.
I klostrets famn jag önskar nu att gånga
Och bedja Herren för de många, många,
Som här på jorden fåfängt söka frid.» —

»Ah, griller, griller! Lugna dig, min flicka!»
Fru Ingborg inföll med en vänlig röst. —
»Men vill du, så skall jag dig ändock skicka
Till klostret redan innan nästa höst.
Dock, innan dess . . .» Hon afbröts; in i salen
En tärna kom och mälde, att i dalen
Re'n hertig Erik och hans följe var.
Nu fick fru Ingborg mycket att bestyra;
Ej ville hon det rykte äfventyra,
Som hon som husmor och värdinna bar.

Alt gick helt raskt, och snart stod bordet dukadt,
Fru Ingborgs man och gäster till behag,
Med silfverbägare, som fädren brukat,

Med riklig mat af mångahanda slag.
Hon sina gäster skyndade till möte,
Slöt hertig Erik hjärtligt i sitt sköte
Och räckte hertig Waldemar sin hand.
Hon allesammans bad välkomna vara,
Bad dem för all del ej på maten spara,
Att ej förglömma släcka törstens brand.

Det låg ett moln på hertig Eriks panna,
Hans kind var blek, hans uppsyn vemodsfull.
Försänkt i tankar, sågs han ofta stanna
Och glömma alt för grubbleriers skull.
Och äfven hertig Waldemar var mulen,
Hans kalla blick var hotfull och förstulen
Och tycktes irra kring förutan frid.
Bland följet sågs fru Ingborgs ädle frände,
Herr Karl, som nu till Dåfö återvände,
Ty där förut han vistats någon tid.

Man snart sig utan krus slog ner vid bordet,
Men ringa ting blott talades det om.
Och sällan hertig Erik tog till ordet,
Ett ljud från hertig Waldmars mun ej kom.
Fru Ingborg endast sökte att fördrifva
Den dystra stämningen och alla lifva
Med harmlöst skämt, men detta fåfängt var. —
När alla så sin måltid hunnit sluta,
Hon bjöd dem gå att sömnens hvila njuta,
Och snart ur salen skyndade en hvar.

Blott Erik, Waldmar, Karl hos henne dröjde
Att talas vid om ting af större vigt.
Otålighet i hennes drag sig röjde;
Hardt när hon glömde sin värdinnepligt.
Det syntes väl, att oro henne kvalde,
När hertig Waldemar helt lugnt förtalde,
Att han sin bror, kung Birger, nyss besökt.
Den ena frågan följde på den andra.
Ej nog hon kunde drottning Märta klandra,
Hur var ej Birgers sinne tungt och trögt!

Snart tystnade hon dock, när hon fick höra,
Att drottning Märta varit mycket huld,
Att Birger ville snar förlikning göra
På goda vilkor blott för fredens skuld,
Och att han ville sina bröder båda
Uppå sitt slott i Nyköping snart skåda
För att dem taga mot som bror och vän.
Alt groll var glömdt, all fiendskap förgäten,
Och ve den niding, hvilken lömsk, förmäten,
Försökte störa deras fred igen! —

»O, Du», hon utbrast, »heliga Guds moder!
Är ändtligt slutad denna brödrafejd?
Har Birger blifvit nu en verklig broder,
Han, som har hatat utan mått och hejd?
Ja, mån I snart, ju förr dess hellre resa,
Men bringar Birger Eder skam och nesa
Och bryter ordet, som han gifvit har,

Då må hans mened öfver honom ljunga,
Då må hans falskhets lön hans själ betunga,
Och sorgefulla bli hans sista dar!»

Och nu beslöts det, att de skulle blifva
En vecka endast kvar på Dåfö slott
Och se'n till konung Birger sig begifva
Att sluta fred, ej vapenhvila blott.
Ty väl det höfdes dem att Sverige rädda
Ifrån den graf, som splitet kunde bädda,
Om ej de togo mot kung Birgers hand. —
Men månne re'n han glömt den hårda leken
Vid Håtuna och vuxit ifrån sveken,
Hvarmed han slagit många uti band?

Om andra saker talade man sedan,
Men trögt och långsamt deras samtal gick,
Ty stunden nalkades till midnatt redan,
Och föga hörsamhet fru Ingborg fick,
Då sina små bekymmer hon förtalde,
I det de sirligaste ord hon valde.
Men knapt hon yttrat jungfru Ingrids namn
Och sagt, att ungmön ville gå i kloster
Att läsa där sitt fromma »Pater noster»
Och finna där en lugn och stilla hamn;

Då junker Karl spratt till, och i hans öga
En blixt af harmfullt vemod hastigt sken.
Han på de andres infall hörde föga,

Som skämtade, att Ingrid skulle re'n
I klostrets mörka sköt' för alltid träda
Att där sin själ med helga sånger gläda
Och glömma jordens tomma glans och flärd.
Han blef helt hastigt dyster, kall och sluten,
Hans kind af dödlig blekhet öfvergjuten.
Hans själ i mörka tankar syntes snärd.

Men tiden skred, och hertig Erik kände
Sig efter resans mödor trött och matt,
Och därföre fru Ingeborg sig vände
Till sina fränder och dem bjöd godnatt. —
En liten stund därefter hvila rådde
På Dåfö slott, blott stjärnestrålar trådde
Sin trolska dans i lundens tysta sal,
Och nordanstormen hven kring borgens vallar
Och drog så klagande bland skogens tallar,
Som om den kunde känna mänskokval.

2.

Upp till sitt rum strax Ingrid hade hastat,
Se'n till fru Ingeborg hon stält sin bön.
Helt säkert hennes bröst var sorgbelastadt
Och hårdt beprövadt af ett bittert rön,
Ty ned på knä hon fallit, stilla gråtit
Och åt ett tröstlöst kval sig öfverlåtit,
Som ej fru Ingeborg hon anförtrott.
Hon rufvade, där nu hon var allena,
På mörka tankar uti stunden sena.
Re'n länge de i hennes sinne grott.

Men snabt hon reste sig och tände ljuset,
Som vid Maria-bildens fötter stod.
I bön hon ville fly från jordegruset
Dit upp, där himmelsk. kärleks rena flod
En styrkedryck kan åt de arma gifva,
Som här i världen öfverlåtna blifva
Åt pröfningar förutan tröst och hopp.
Hon ville bedja om ett stöd i striden,
Som nu från hennes hjärta jagat friden. —
Men fåfängt. — Stum, förtviflad sprang hon opp.

Då uppläts dörren, och vid Ingrids sida
Stod nu en manligt hög och skön gestalt,
Som tycktes utaf hjärtesorger lida,
Ty blek var kinden, ögat djupt och kallt,
Och mörkt som natten låg ett moln på pannan.
Det var ju junker Karl, men dock en annan;
Ty hvar var dennes öppna, klara blick? —
Han steg till Ingrid fram; sitt knä han böjde
Och strax därpå sin varma stämma höjde.
Alt tyst och snabt som tanken försiggick.

»O, jungfru Ingrid, icke må Ni blekna,
Därför att jag så sent hos Eder är,
Men måtte hellre Edra känslor vekna,
När jag förtäljer sorgen, mig förtär!
Ej må Ni Er i köld och stolthet skruda
Och här hos Eder vara mig förbjuda!
Hör endast på hvad jag vill säga Er! —
O, att jag aldrig Er i världen skådat,
Att aldrig jag en dans med Eder trådat,
Att aldrig jag fått se, hur ljuft Ni ler! —

Mins Ni väl, Ingrid, hur i fulla glansen
Af ungdom och behag Ni lett mot mig?
Hur Ni mig talte till i juledansen
Och framgång önskade i nästa krig?
Säg, minnens Ni, hur många, många gånger
Ni sjöng de sköna, fosterländska sånger,
När det var endast jag, som hörde på?

Har Ni den samma som förut förblifvit,
Ej brutit löftet, Ni till hälften gifvit? —
Hvi med min kärlek lekte Ni väl så?

Med hjärtat fullt af hopp jag kom till Eder
Och tänkte gilja re'n i morgon dag,
Då får jag höra, att Ni Er bereder
Att gå i kloster, himlen till behag.
Ni tyckt Er lekt nog länge med mitt hjärta,
Ni fägnat Er åt all den bittra smärta,
Som Ni uti mitt arma sinne väckt.
Nu ärnar Ni i klostercellen stiga
Och där, kan tänka, Er åt Herren viga,
Se'n kärleken, hans bud, Ni hånat käckt. —

Ser Ni, att för er fot på knä jag ligger,
Att jag förkrossad är af djupa kval?
Tro ej likväl, att jag af Eder tigger
Ert jaord, när Ni nu har gjort ert val! —
Nej, jag har sett en bild så skön och fager;
Den egde himlens oskuld, solens dager.
På knä af den jag afsked tagit har. —
Nu reser jag mig upp. — Jag Eder hyllat
Som mina drömmars mål; nu ner jag myllat
Er bild i glömska. — Alt för mig Ni *var.*»

Ej låg han mer på knä, ej mer han böjde
Sin ädla panna för den fagra mö;
Ty stolt sitt blonda hufvud upp han höjde,

Fastän hans kind var blek, ja hvit som snö.
Och Ingrid tycktes slagen och förkrossad,
Men från sitt kval på samma gång förlossad.
Än fröjd, än sorg flög öfver hennes drag.
Men snart hon lugnat sina rörda sinnen
Och kufvat hjärtats alla varma minnen.
Hon talte, men med röst så tyst och svag:

»Skall jag väl yppa hvad mitt hjärta döljer? —
Så hör mig då en snabt förgången stund!
Ej kan jag bära, att den tanken följer
Er själ, att jag har brutit ett förbund. —
Jag skall berätta Er en enkel saga,
Som skall Er genast ur er villa taga
Och låta Eder skåda i min själ.
Ni skall då finna, huru falsk jag varit,
Hur svekfullt jag mot Eder städs' förfarit.
Hur jag blott sträfvat för mitt eget väl. —

Det var en gång ett barn, af slumpen kastadt
I världens hvimmel in föräldralöst,
Tör hända genom *födseln* skuldbelastadt. —
Ej lyckan håfvor öfver barnet öst! —
Likväl det växte upp i furstesalar,
Det sprang och lekte uti gröna dalar
Och tänkte föga uppå gods och ätt.
Men barnet blef en jungfru snart, som drömde
Ej mer så gladt; det alla lekar glömde,
Och lifvet föreföll ej mera lätt.

Då fick hon se en ädling, jarlaboren,
Och hennes arma hjärta fångadt var,
Och ofta fäldes nu i tysthet tåren,
Och ofta var ej blicken ljus och klar.
Ty väl hon visste, att då hon ej egde
Det, som så tungt i världens ögon vägde:
Ett ädelt namn och guld och skönhets glans,
Hon kunde aldrig honom till sig draga,
Hon finge endast tyst och stilla klaga,
Enär hon aldrig kunde blifva hans.

Han stod för högt för henne, var en frände
Till denna slägt, som fostrat henne opp,
Och om han älskat henne ock, hon kände,
Att hon ej finge gifva honom hopp,
Ty skulle in bland furstar hon sig tränga
Och torparblod i kungahusets mänga?
Var det väl tacksamhet, för hvad hon rönt? —
Men om hon glömde sig, ack, om hon skänkte
En blick åt den, hvarpå hon alltid tänkte —
Re'n då dess godhet hon med ondt belönt.

För väl hon kände, aldrig mer i världen
Hon kunde lefva glad, från honom skild,
Och ständigt, ständigt under jordefärden
Hon skulle se hans stolta, höga bild. —
Till Gud hon flydde; och i klostrets armar
Skall snart hon finna, att sig där förbarmar
Allfader öfver den, till honom ber. —

Farväl, herr Karl! — Jag skall i kloster vandra
Och glömma Eder, glömma alla andra —
Nej — glömma alla — minnas — endast Er!» —

»Ja, minnas mig, men ej i klostercellen!»
— Och ömt han slog sin arm kring hennes lif —
»I Norge eger jag en gård bland fjällen,
Och dit vi draga snart, mitt fagra vif!
Hvad bryr jag mig om slägt och gods och anor?
Jag har för resten mina egna vanor:
Att frukta Gud och följa hjärtats röst.
Vårt lif skall städs' i stilla lopp förflyta;
Ej skola fröjdefulla dagar tryta
Från lifvets ljusa vår intill dess höst.

Vi skola draga ut i vårens stunder
Att lyssna uppå lärkans friska slag.
Vi skola följas åt i sommarns lunder
Att se naturens tusende behag.
Om hösten skola vi på ängen skörda
Och muntra folket vid dess tunga börda
Och se, hur solen sjunker ner i fjärd.
Vid vinterbrasan minnen vi berätta
Och undervisa barnen om det rätta,
Ja, *våra* barn! — Se där, vår sköna värld!» —

Sitt ljusa hufvud Ingrid hade lutat
Emot hans bröst och upp mot honom såg,
Och att till henne tala knapt han slutat,

Då han vid hennes fötter åter låg.
Sitt sköna ideal han återfunnit.
Förgäfves ej hans ädla låga brunnit,
Ty evigt var hon hans, i lif och död:
Af tro och kärlek ett förbund var knutet,
Ett haf af sol och ljus däröfver gjutet,
Ty världen dem ett lif af sällhet bjöd.

Så taltes de nu vid om lifvets lycka,
Om all den fröjd, som kärleken dem gaf.
Hur skulle blommor deras stig ej smycka
Och kransomvira deras vandringsstaf!
Ej mer hon ville klosterpsalmer sjunga,
Ej mer för honom funnos dagar tunga.
I glans låg världen nu för deras blick. —
Först när Mariabildens ljus förbrunnit,
De från hvar andra afsked taga hunnit,
Och kärleksvarm han bort från henne gick.

3.

Från slottets rum i Nyköping det lyste.
Där rådde nu ett ståtligt gästabud.
Det konung Birgers båda bröder hyste,
Och därföre det klädts i högtidsskrud. —
Re'n natten kommit, re'n man hade spisat,
Kung Birgers gästfrihet och godhet prisat
Och funnit drottning Märta mycket blid.
Vid silfvermjödhorn enligt fädrens seder
Man efter måltiden sig slagit neder
Och skämtade och drack i allsköns frid.

Kung Birger glad och fryntlig var och fylde
De djupa hornen med förrädiskt mjöd
Och tidt och ofta gästerna beskylde
Att endast läppja på den dryck, han bjöd.
Mildt drottning Märtas ögon syntes glänsa,
Och höfviskt bägarn visste hon kredensa,
I det hon vänligt och förföriskt log.
Hon tryckte ofta hertig Eriks händer
Och kunde ej för sina andra fränder
Sin glädje och förtjusning skildra nog.

Nu reste sig kung Birger upp och höjde
Det rika mjödhorn, han i handen bar.
En tydligt skönjbar fröjd hans anlet röjde,
Ty blicken var så leende och klar.
»I gode herrar, svenske män», han sade,
När alla stigit upp och vändt sig glade
Mot honom, där han stod så stolt och hög.
»Förlåten mig, att jag er lust vill störa
Och lånen till mitt tal en stund ert öra!» —
Ett sorl af bifall genom salen flög.

»Re'n länge våra brödratvister härjat
Med eld och svärd vårt sköna fosterland,
Och mången odalman med möda bergat
Sitt lif och gods utur sin hyddas brand.
Vi i vårt hat ej visste af förskoning,
Och följde äfven någon gång försoning,
Så var det blott ett tomt och svekfullt ord.
Vi skildes åt af bitterhet och ränker;
Ej förr en sådan brödratvist, jag tänker,
Var inom Sveriges landamären spord.

Men nu är splitet slut, och jag får helsa
Er, ädle bröder, som en verklig vän.
Vi tacke Gud, som velat Sverige frälsa
Och fosterlandets ära skydda än.
Vårt horn vi höje, att vår fred må vara,
Och högt vi nu för Eder här förklara,
Att brödratvisten ändligt slutad är. —

Och sedan hvar och en må gå till hvila,
Ty hastigt nattens tysta timmar ila,
Och efter resor hvila sökas plär.»

Sitt bifall alla nu tillkännagåfvo
Samt bröto också laget strax därpå. —
Snart konung Birgers alla gäster sofvo,
Men själf han syntes än i salen gå
Och glömma hvila efter dagens oro,
Ty svek och ondska i hans tankar voro,
Och mörka planer grodde i hans barm.
Sin drots, herr Johan Brunke, lät han kalla,
Se'n väpnade han sina svenner alla
Och klädde själf i stål sitt bröst, sin arm.

Man enligt aftal dit sin kosa stälde,
Där hertigarnas följe lägradt var.
Att öfverrumpla det i hast det gälde,
Förr'n det sig hunne rusta till försvar.
Men de, som skulle mot alt våld, all fara,
De båda hertigarnas lif försvara,
De voro druckna re'n af vin och mjöd.
När deras herrar trodde Birgers eder,
Hvi skulle de då tvifla på hans heder?
Hans skål de druckit, så dem seden bjöd.

Blott junker Karl var uppe än; han tänkte
På Ingrid, på sin vunna lycka blott,
Sin själ i glada minnen djupt försänkte

Och anade ej Birgers löftesbrott.
Men då han plötsligt vapenbuller hörde,
Som i hans ljufva drömmar honom störde,
Han i ett nu kung Birgers svek förstod.
»Till vapen!» ropar han. »Ert lif det gäller!»
Och utan fruktan sig till motvärn ställer,
Beredd att offra upp sitt lif och blod.

Hans höga rop re'n väcker några männer,
Och innan kort spörjs oro öfver alt.
Om Karl ej tystas, hertigarnes svenner
Snart skola tvinga Birger göra halt.
Han inser detta, och hans folk omringar
Den tappre ädlingen, som svärdet svingar
Och gifver många knektar banesår.
Hans röst blir dock mer matt, hans blod re'n flyter,
Alt mera kraften i hans armar tryter,
Och i sin kamp han än ej bistånd får.

Dock mot förrädarne han manligt strider,
Till dess han får ett dolkstygn bakifrån,
Då, dödligt sårad, djupa kval han lider
Och vacklar under hopens spott och hån.
Han dignar ner och all besinning mister,
Hans blåa öga snart i döden brister. —
Så sjunker sol en stormig kväll i våg. —
Knapt blodbestänktes mera någon klinga;
Ty lätt det var de öfrige betvinga,
Då största delen än i hvila låg.

Se'n hastade kung Birger med sin skara
Till hertigarnas tysta sofgemak.
De brydde sig ej om att stilla vara,
Ty nu de voro säkra på sin sak.
I fackelskenet fram de stormigt trängde
Och hastigt sofgemakets dörrar sprängde. —
Till hertigarne in steg Birger först.
Han var så mörk, men segerglad tillika.
Sin ed till bröderna han kunnat svika,
För att få släcka hämdens heta törst.

»Förgäfves», hördes nu hans stämma ljuda,
»I fatten edra vapen till försvar.
Vi öfver vida större styrka bjuda,
Och räknade re'n äro edra dar.
Ert följe fängsladt är, alt bistånd borta.
Ja, ändtligt han I kommit nu till korta,
Tack vare snaran, jag lagt ut för Er!
Hur länge än I med ert svek bedragit,
Jag Er omsider nu i bojor slagit.
Ej skolen I se solen skina mer.»

Det är en tafla, sällsam till att skåda
I nattlig timme, lyst af fackelsken.
De båda hertigarnas drag förråda,
Att de förlorat all förhoppning re'n.
Kung Birger, där i salen fram han träder,
Sig åt det svek, som honom lyckats, gläder,
Och är af hämden själf en trogen bild.

Vid dörren kvar hans krigarskara blifvit.
Det starka mjödet den till blodtörst drifvit,
Och nu den sorlar, rasande och vild.

»Säg, minnens I», så fortfar han och skickar
Till bröderna ett ögonkast af hot,
»Hur I vid Håtuna så många blickar
Af vänskap läten mig få taga mot?
Men knapt var natten kommen, då I bröten
Det ord, som I mig gifvit nyss, och slöten
I hårda bojor mig och min gemål.
Väl någon tid har sedan dess förrunnit,
Men då min hämd först nu har Eder hunnit,
Har den af tiden fått mer kraft och stål.

Fort, binden och i tornets djup dem fören! —
Så, bröder, gjorden I en gång åt mig. —
I, Johan Brunke, med mitt bifall gören
Det, som I tycken här bäst lämpa sig.
Med tornets nycklar kommen till mig sedan.
Jag tror, att dagens ljusning skönjes redan,
Och nu jag ingalunda sofva vill.
En stund jag dröjer hos min hulda maka,
Som troligt nattens hvila måst försaka,
Enär hon kände mina rådslag till.»

Så hertigarne ned i tornet fördes,
Dit aldrig någon stråle ljus sig stal,
Där hvalfvens tystnad ej af något stördes,

Om ej af någon suck af namnlöst kval,
Där bister köld från unkna murar trängde,
Där hvarje stund i sorgedrycken mängde
En malörtstår, fast bägarn bräddad var.
För den, som var i dessa hålor fången,
All tröst och all förhoppning var förgången.
En räddning vore mer än underbar.

Det säges, att därefter Birger hastat
Till sin gemål att rosad få sin bragd,
Och att hon sig uti hans armar kastat
Och med sin fröjd gjort honom helt försagd.
Ty hon sin gyllne kungakrona fattat,
Och under det hon högt och hånligt skrattat,
Den fästat strax på sina lockars flod
Och brustit ut: »Nu är du drottning, Märta!
Dig ingen fängsla skall, med lögner svärta,
Ty du skall skåda hertigarnas blod!»

Det säges ock, att re'n i morgonstunden
Kung Birger lyssnat till drots Brunkes råd,
Ty tvänne män man såg på borgtornsrunden
I öfverläggning om ett hemligt dåd.
Den ene pekade på berg och dalar,
Se'n ned åt tornets djupa fängselsalar
Och sist på ån, som flöt så snabt förbi.
Den andre tunga nycklar höll i handen;
Han tankfull såg på ån, som slog mot stranden —
Och slungade dem sedan ner däri.

Men morgonen därpå kung Birger förde
En väldig här mot Stockholms murar an.
Han hvarje hertigarnas slott förstörde,
Som på sin väg han obevakadt fann.
Men ryktet om hans dåd re'n vida skallat,
Till vapen hertigarnas vänner kallat
Och nya fiender mot honom väckt.
Han måste många hårda strider kämpa,
Om denna upprorseld han ville dämpa,
Dock han mot kampen trädde oförskräckt.

Till Dåfö innan kort ock ryktet nådde,
Hur konung Birger brutit lömsk sin ed.
Fru Ingborgs drag ej någon sorg förrådde,
Hon syntes endast blifva mycket vred
Och ilbud genast till sin fader sände.
Hon ville hämnas mordet på sin frände
Och lösa hertigarnas fängselband. —
Men Ingrids glädjeblomma nu var bruten;
Hon åter var ett hittebarn, förskjuten
Och öfvergifven på en öde strand.

De genast lemnade den lugna härden,
Det frida hem, de egt på Dåfö slott,
Och bort till Sko i iltåg styrde färden;
För dem fans skydd i nunnekloster blott.
På bistånd ville där fru Ingborg bida
Och bedja Herren både sent och tida
Om hämd på Birger för hans usla svek. —

Men Ingrid alt i hela världen glömde;
En enda bild hon i sitt hjärta gömde,
Den var så skön, men blodbestänkt och blek.

4.

»O, här är kallt i tornets djup att vara,
Och ingen stråle ljus jag skönjer här.
Ej lysa ned till fången stjärnor klara.
Om dag, om natt, jag vet ej, hvad det är.
Jag hungrar, och dock ingen bröd mig gifver.
Än mer förtvifladt ock mitt sinne blifver.
Fins icke räddning, icke hopp för mig? —
Vill du, min broder, väl mitt kval föröka?
Vak upp! Vi vilja än en gång försöka,
Om icke dörren låter öppna sig!»

Så hertig Waldmar lät sin klagan höra
I tornets djup, där nu han fängslad var,
Men ej han tycktes hertig Erik störa,
Och ej han fick af honom något svar;
Ty redan tvänne långa dygn förflutit,
Se'n i sin famn den djupa vågen slutit
De fängselnycklar, Birger slungat dit,
Och Erik lidit mest af hungersnöden;
Han nästan sanslös väntade på döden,
Det enda, hvartill nu han satte lit. —

»Vak upp, min broder! Hopp vi ännu ega,
Ty fängseldörren kanske öppnas kan.
Har ej ett ord af tröst du mig att säga?
Kan du ej mera visa dig som man? —
O, dunkla öde, du gaf mig en broder,
Så vek, så svag, som väl kan gråta floder,
Men aldrig kämpa för ett fastställdt mål. —
Ej hungern kufvar *mig*, men du, du ligger
Så ömkansvärd och nu om död blott tigger
Du qvinnosjäl förutan kraft och stål.» —

Han stormar fram mot dörrn, ty han har funnit
Ett järnredskap, i fängselhålan glömdt.
All tröstlöshet och svaghet har försvunnit;
Ej han om frihet och om hämd blott drömt.
Nej, han skall ut. Han, full af vrede, bänder
Mot ekedörr med blodbestänkta händer,
Han hädar Gud och sina tänder skär.
Ej öppnas dörren. Kraften redan tryter,
Han i ett nu sitt verktyg sönderbryter —
Men med detsamma dörren öppnad är.

Och glädjerusig utan ord han hastar
Sin väg framåt, ty nu han tror sig fri.
En mur dock snart tillbaka honom kastar,
Men intet stäfjar nu hans raseri.
En dörr är öfrig. Skulle den väl stänga
Från lifvet honom? Framåt vill han tränga,
Om också världar stode honom mot.

Men huru fast han ändock är besluten,
Är nu hans verktyg borta, kraften bruten,
Och matt han dignar ned vid murens fot.

Men knapt han gjort det, förr'n han hastigt känner
En vattenkruka, som vid honom står.
Hans hjärna yrar, och hans tunga bränner,
En blixt af ljus igenom mörkret går.
Det finnes också bröd. »Ack, vatten, vatten»,
Så ropar han uti den mörka natten,
»Jag funnit har, hvad fröjd, och därtill bröd!
O, jag skall lefva! Hämd jag måste taga,
I Birgers hjärtblod mina händer tvaga.
För mig ej mer fins kval och hungersnöd.»

Men Erik hör de ord, hans broder talar,
Och släpar långsamt sig till honom fram.
»Ack, hur ditt tal min arma själ hugsvalar.
Ej förr jag ljufligare ord förnam.
O, gif mig vatten, gif mig bröd, min broder!
Jag skall ej mera gråta tårefloder,
Men rufva städs på blodig hämd med dig.
Gif vatten, bröd!» — Till Waldmars fot han dignar.
»Din nåd, Din stora godhet jag välsignar,
Allsmäktige, som än vill rädda mig!»

»Du? — Vatten? — Bröd?» — Så hördes Waldmars stämma,
Så hård, så skärande, så utan klang.
»Du, som med milda ord blott sökt att hämma

Den tvedrägtsflod, som intet än betvang.
Med stillsamt tal, med vemodsblick, kantänka,
Du ville frid åt Sveriges rike skänka.
Hvad har du lefvat, skulle lefva för?
Nej, *jag* skall lefva. Inom några dagar
Min krigarskara fram till borgen jagar.
Mig gagnar det, att du af hunger dör.

Ty hvarje droppe, dig jag skulle gifva,
En orsak blefve, att jag doge förr,
Och hvarje stycke bröd ett hinder blifva
Med lifvet komma utom denna dörr.
Ha, jag förgätit fosterland och vänner,
Jag brodersnamnet icke mera känner,
Ej maka eller barn jag mera har.
Den ljufva hämden endast står mig åter. —
Förgäfves suckar du, förgäfves gråter.
Jag önskar dig en död, helst lugn och *snar.*»

Och fåfängt Erik bad sin broder visa
Barmhertighet i nödens mörka stund,
Att med sitt bröd hans bittra smärtor lisa,
Ej bryta blodets heliga förbund.
Ack, fåfängt bad han, fåfängt kröp han sakta
Till Waldmar fram, som girigt syntes vakta
Sitt bröd och vatten för den svages arm.
Han stötte honom hårdt tillbaks mot muren,
Och Erik kved ej mer; hans ande, buren
Af döden bort, snart lämnat världens larm.

Och ännu några dagar Waldmar dvaldes
Vid lif i fängselhålans mörka natt;
Men så tog kosten slut; han åter kvaldes
Af hungersnöden, där han dyster satt.
Ej hjälp till honom kom. Förtviflan rådde
I själens djup; ett mord vid honom lådde,
Ett brodermord, som hjärtlöst han begått.
Hans lefnadssaga drog förbi hans öga;
Där fans så mycken skugga, dager föga,
Den var en kedja utaf skuld och brott.

Men förrän bort han går, han vill utgjuta
I ord sitt kval för den, som evig är;
Han i sitt afsked önskar alt omsluta,
Alt, hvad han känner, hvad hans själ förtär.
Ej mer han väljer sina ord, ej fasar
För hvad han säger, ty han hejdlöst rasar,
Beröfvad snart förnuftets helga lån.
Sin kind han sargar, och sitt hår han rifver,
Med hvarje ögonblick mer vildsint blifver
Och ryter så förbannelser och hån:

»Du världens skapare, må nu du kasta
En nådig blick till mig i mörkret ner!
Väl sägs du bo i ljus och städse hasta
Ifrån alt uselt, sig i världen ter,
Dock skänk en blick åt mig, hör, hvad jag säger!
Min talan kanske mer än andras väger;
Jag är ju hertig, hör du dem ej förr?

Så många tankar i mitt inre låga,
Om mycket, mycket ville jag dig fråga,
Då här jag stormar på min fängseldörr. —

När bad jag dig att skapas hit till världen?
När tiggde jag ett uselt lif af dig?
En gyllne krona, var det väl den flärden,
Det glittret, hvarmed hit du lockat mig?
Ibland utaf förtviflans marter jagad,
Jag känt min kraft i lifvets strid försvagad,
Ibland i fåvitsk lek jag gått min väg.
Jag djupa suckar hör från alla kanter,
Och hvarje lycka gror vid afgrundsbranter. —
Är det den sköna värld, du skapat, säg?

Hvem gaf dig rätt att så med hjärtan leka? —
Ett barn du är, som skapat alt till lust,
Ett vilddjur ock; ditt verk du först kan smeka
Men sedan lemna det på öde kust.
Din värld är usel, narrspel blott dess under,
Dess skönhet verk utaf fördömda funder.
Jag skulle blygas att ha skapat den. —
Om här du vore, och jag kunde krossa
Dig så mot muren, skulle jag förlossa
Den usla världen från en usling än.

Men döden vill jag kora till min konung. —
Är lifvet ofrid, så är döden ro,
Är lifvet malört, så är döden honung,

Är lifvet falskhet, så är döden tro,
Är lifvet natt, i strålar morgonklara
Sig dödens allmakt älskar uppenbara. —
Jag arme narr, som dyrkade en Gud!
Åt honom borde jag skänkt skam och nesa,
Åt döden undersköna tempel resa
Och upp till honom sända bönens ljud.» —

Så fortfor han en stund. — Se'n ut han talat
Det, han se'n länge i sitt sinne bar,
Det tycktes, som om någonting hugsvalat
Hans själ, ty snart det tyst i cellen var. —
Kung Birger nått sitt mål. Hans bröder sågo
Ej mer med afund på hans makt, men lågo
I dödens sömn i tornets mörka sköt'.
Ej mer i hvalfven höras suckar tunga,
Ej Waldmars vilda ord mot höjden ljunga.
Frid! — Döden sonar *alt*, hvad lifvet bröt.

5.

Med blommor våren smyckat berg och dalar,
Och ljumma fläktar smekte Mälarns våg,
På hvilkens strand i lundens gröna salar
Skokloster, nästan gömdt af löfverk, låg.
Knapt aspens blad af vindens fläktar rördes,
Och klosterklockan, hvilken vida hördes
I aftonstunden, kallade till bön.
På vesterns skyar aftonrodna'n glödde;
Den böljans lek och ängen guldbeströdde
Och gjorde kvällen tjusande och skön.

I rymden lärkan sina sånger höjde,
Och trasten vid sitt bo sin visa kvad,
Och tusen blommor sina kronor böjde
Att spegla sig i sjön, i källans bad,
Och fjärilar, så brokiga och lätta
På ängen sväfvade för att sig mätta
Af honung, blomsterdoft och daggens tår.
De ljusa skyar fram på fästet drogo,
Naturens alla sköna under logo,
Och öfver alt det spordes: »det är vår!»

I klosterkyrkan solens strålar lekte
Och höljde altartaflan i sitt ljus.
De marmorgolfvets nötta stenar smekte
Och lyste upp Guds sköna tempelhus.
En skara nunnor i sin stilla lycka
Den frida kyrkan höllo på att smycka
Med fagra blomster och med gröna blad. —
Ej hörs en hviskning. Sedesamt de skrida,
I det de långsamt sina kransar vrida
Kring biktstol, altare och pelarrad.

Ett helgon morgondagen skulle firas
Med messor, rökelse och andlig sång,
Och därför templet skulle blomstersiras,
Och strös med löf den höga pelargång.
Den stränga abedissan noga följde
Med blicken nunnorna, när rikt de höljde
Med blommor alt, blott ej sin egen drägt.
På deras kåpor ej ett smycke blänkte,
Ej på sin prydnad någonsin de tänkte,
Ty hvarje sådan känsla re'n var släckt.

Men plötsligt uppläts kyrkans dörr, en nunna,
Till abedissan sade några ord,
Som knapt till hennes öron voro hunna,
Förrän en röst strax utanför blef spord.
Den ljöd så myndig, abedissan böjde
Sitt stolta hufvud samt helt tydligt röjde,
Att föga lugn hon i sitt inre bar. —

In trädde Birger; molnfri var hans panna.
På kyrkans tröskel sågs en stund han stanna
Och undra, hvarföre den smyckad var.

»Se, brodermördaren!» — Så ljöd en susning
Bland nunneskaran, som tillbaks sig drog,
Och altartaflan mistade sin ljusning,
Och blomsterprydnaden ej mera log.
Det var, som om det ondas engel stigit
I templet in och med sin eldblick vigit
Dess helga hvalf till ödslighet och natt.
Men Birger ej om nunnorna sig brydde.
Han märkte väl, att alla honom flydde.
Han skrattade, ett lågt och bittert skratt.

Han ensam var. — Men nej, två nunnor gledo
Bakom en pelare och doldes där.
Men icke mer de rika kransar vredo
Och bundo blomma hvit vid blomma skär.
Den ena låg på knä, den andra stödde
Mot pelarn sig, och hennes öga glödde
Så vildt, så lågande, så fullt af hot.
Hon hånlog, som om hon sig hejdlöst glädde,
När Birger till Guds moders bildstod trädde,
Föll ned på knä och kysste snabt dess fot.

»Guds moder», hördes snart hans stämma ljuda,
»Jag kommit hit att hylla, dyrka Dig.
Ej händer det, Dig täckes att förbjuda,

Som Du befaller, ödet länkar sig.
Fastän jag Stockholm än ej taga hunnit,
En seger nyss jag på Din mark dock vunnit.
Är icke det med bistånd af Din hand?
Förut jag slagen var, nu har jag segrat;
Mitt mod har också underbart sig stegrat.
Men ännu eger jag ej Sveriges land.

Hvad skall jag gifva Dig, att Du må räcka
Din hand åt mig i farans hårda stund,
Att Du må fiendernas högmod stäcka
Och bryta deras mäktiga förbund? —
En kostbar klädnad, rikt med stenar sirad,
En krans af perlor, kring Din panna virad,
Och tio gårdar till en evig skänk
Skall Dig jag gifva, om Du vill försona
Min själ med Gud samt skydda städs' min krona. —
På mina gåfvor, på min ånger tänk!

Väl brodermördare jag näms, dock finnes
Ju mången väg, som till försoning går.
Med rika skänker himlaporten hinnes,
Med bot och fasta inom den man står.
Jag känner, att min själ jag tungt belastat,
Men jag har skänker gifvit, ofta fastat,
Och derför har jag äfven hopp om nåd.
När denna rika skänk jag ock har gifvit,
Då föga har af synden väl förblifvit,
Och jag försonad är med Herrens råd.» —

»Är du försonad?» hördes nu en stämma
— Och kvinnan, som vid pelarn stått, gick fram —
»Har så ditt samvets röst du kunnat hämma? —
Men kanske ock du aldrig den förnam. —
O, tror du väl, att rättvisan skall vika
För guldets makt, att så du kan förlika
Med Gud din själ, som brutit mot Hans lag?
Nej, straffet öfver dig så tungt skall falla,
Att du beklagas skall af alla, alla.
Blott *en* skall le åt dig — och det är *jag*».

Sitt nunnedok hon från sitt anlet' ryckte.
Det var fru Ingeborg, som talat så,
Som blek och hög sin hand mot hjärtat tryckte,
Liksom hon ville hindra det att slå.
Än stod kung Birger hög, han var ej slagen.
Ett blodigt sken den snart förgångna dagen
Utöfver pannan, öfver drägten göt.
Han log så stolt, han nyss ju segrat hade —
Men knapt han hört hvad Ingborg åter sade,
Förr'n hans förtröstan det för alltid bröt.

»Var stolt, var hög, kung Birger! Må du gäcka
Ännu en stund den arma enkans tal,
Men aldrig mer skall du med blod befläcka
Din lömska hand och sprida ve och kval.
Hvem stred du för, då du ej kunde skona
Din egen slägt? Hvem ger du Sveriges krona?
»Min ende son, prins Magnus», svarar du. —

Ett bud har denna ring till mig nyss burit.
Att det prins Magni var, han heligt svurit. —
Hvi ser du icke stolt på mig ännu?

Du säger, att jag ljuger nu tör hända,
Att denna ring ej burits af din son?
Vill du mot mig din vrede icke vända?
Har du för mig ej något ord af hån? —
Ditt Stegeborg är taget, Magnus fången,
Och innan denna dagen är förgången
Hans hufvud falla skall för bödelns svärd. —
Hur ljuft sin hand till hjälp åt nöden räcka,
Men ljufvare ändock att hämden släcka,
Att se sin fiende af kval förtärd!» —

»O Gud, o Gud!» — Så hördes Birger klaga. —
En aning sade, att hon sanning sagt.
Det var en hård, men rättvis fadersaga,
Ett straffets ok, som Gud på honom lagt.
Förintad sjönk han ned; hans kraft var bruten.
Den, som han kämpat för så oförtruten,
Hans ende son, var fången, kanske död.
Han sökte fåfängt samla sina tankar,
Ty likt ett skepp, i stormen mist sitt ankar,
Han ingenstädes fann en hamn, ett stöd. —

Då lätt en hand hans sänkta hufvud rörde.
Han Ingrid såg i solens stråleflod.
Hon reste honom upp och sakta förde

Till Ingborg fram ifrån Guds moders stod.
Liksom förtrollad, tyst han följde henne,
Och mot hvarandra stodo snart de tvenne;
Han dyster och försagd, hon mörk och kall. —
Då hördes Ingrids milda stämma tala.
Hon ville Birgers sorgsna själ hugsvala
Och hämma Ingborgs vreda känslosvall.

»Förlåten mig, att jag, fast ringa, vågar
Er, högt uppsatte, tala öppet till,
Men på det rum, vi äro, man ej frågar
Om guld och höghet, ty vår Herre vill,
Att hur än världen länkar våra öden,
Likväl i kyrkans hvalf liksom i döden
Ej något skilja skall vår bana åt.
Där läggas vid hvar andra tiggarstafven,
Den gyllne kungaspiran, krigarglafven;
Där fins ej mera furstars glans och ståt.

Jag vill ej klaga här, att jag förlorat
Den sköna bild, som gaf min lefnad ljus,
Jag vill ej skyllas för, att jag förstorat
Den sorg, som ändade mitt kärleksrus.
Jag aldrig mer skall gå i mänskotjällen,
Men söka finna här i klostercellen
Den själens frid, som världen aldrig gaf.
Men I, som ämnen ut i världen vandra,
Hvi dragen I så hätskt emot hvar andra,
Som vreda vågor uppå stormigt haf?

Må fjällen störta ned, och hafven flöda,
Och stormens vågor dränka hemmets frid,
Må tusen sinom tusen hjärtan blöda
I mången skoningslös, förtviflad strid,
Må uti lifvet ondskans makter rasa,
Omkring sig sprida skräck och rådvill fasa
Och krossa ädla hjärtan utan tal,
Så skall försoning dock från himlen ända,
Och alt med frid och salighet skall ända,
Då döden fläktar med sin vinge sval.

Fru Ingeborg, räck honom handen åter!
Er makes vålnad re'n försonad är.
Om ni ej ser, hur *konung* Birger gråter,
Så dock en sonlös far, som tröst begär. —
Det fins ett ord, som himlen i sig hyser,
Som städs af evigt ljus och klarhet lyser,
Som, gudars arfvedel, dock mänskors blef. —
Kan Ni *förlåta?* — Ack, kanske Ni glömmer,
Att det är endast Herren Gud, som dömer.
Vill Ni väl trotsa lagarne, Han skref?

Har Ni ej någon gång i lifvet felat?
Har Ni ibland ej fallit på Er väg?
Ej någon gång en annans ofärd velat? —
Är Ni förutan vank och lyte, säg?
En gång skall gäldas hvad Ni här förbrutit,
Då är en tröst att icke själf förskjutit
En fallen, som om hjälp och räddning bad.

Hur vill Ni Herrens anlete väl skåda,
Då hätskhet och förakt vid Eder låda,
Och då en annans sorg Ni skådat glad?» —

Hon föll på knä och tryckte till sin panna
Så ömt sin fostermoders kalla hand.
Fru Ingeborg försökte att bemanna
Sitt hjärtas stormande och vilda brand.
Det flög en darrning genom hennes leder.
En gång hon tycktes nästan digna neder. —
Snart sina minnen hon dock tystna bjöd.
På döden tänkte hon, som alt försonar,
På Herren Gud, som syndare förskonar;
Hos Honom ville nu hon finna stöd.

Och se, fru Ingborg Birger handen räckte.
Han emottog och sakta tryckte den.
Och solen dem med skimmer öfvertäckte,
Ty klart och strålande den sken igen,
Och fåglaskaran uti klosterlunden
Den sjöng så glädtigt uti aftonstunden,
Och doft från ängen sig i kyrkan spred.
Det var liksom naturen velat visa
Fru Ingeborg sin fröjd och henne prisa,
Att hon ej bortstött en, som bittert led. —

En stund därpå drog Birger bort. Han stälde
Sin kosa till sin frände, Danmarks kung.
Ej mer han kämpade för Sveriges välde;

Hans ättling dödad var, en sorg, som tung
För alltid på hans arma sinne tryckte,
Tills döden mild igen hans öga lyckte
Och gaf omsider åt hans hjärta ro.
Hans drottning många år ännu fick dväljas
I lifvet kvar att af sitt samvet' kväljas,
Enär hon hädiskt brutit ed och tro. —

Man ofta skönjde i Skoklosters kyrka
Två nunnor, hvilka följdes åt i bön.
Blott genom den de kunde hjärtat styrka,
Se'n länge nog det kvalts af lifvets rön.
De logo mycket sällan, talte föga.
Dock låg en värld af frid i deras öga,
Ty jordens oro visste de ej af. —
De vindar, som i vårens dagar leka
Omkring Skokloster, mildt de blommor smeka,
Som smycka deras nu förglömda graf.

EN BRUTEN BLOMMA.

»Store Gud! — Du leder världars hvimmel,
Och af Dig få stjärnorna sin glans,
Men likväl Du trampar i Din himmel
På så många brutna blommors krans!»

1.

I dalens tysta sköte
En ensam hydda låg,
Där fram bland hvita björkar
Sig smög en källas våg,
Där trast och siska sjöngo,
Och mild drog vårens fläkt
Bland sipporna, som nego
I hvit och fager drägt.

En gammal man där bodde,
Förglömd af världens larm,
Men lycklig i sin ringhet,
Om också svag och arm.
En dotter blott han egde,
Hans glädje och hans tröst,
Hans hopp i mörka stunder,
Hans alt i lifvets höst.

I hennes blick låg oskuld,
I gången ljuft behag,
Och i sin enkla skönhet
Hon var som vårens dag.

Blott sjutton vårar skådat
Den fulla barmens snö,
Blott sjutton vårar flyktat
För hyddans sköna mö.

I lundens skumma salar
Hon älskade att gå,
Ty inga sorger kunde
Till deras fristad nå.
Vid bäckens böljor satt hon
Så mången stilla kväll
Och såg så glad och lycklig
På hemmets enkla tjäll.

Af ängens vilda blommor
Hon band sig mången krans
Och prydde därmed locken.
— En större fröjd ej fans. —
Hon speglade i källan
Sin ungdomsfagra bild
Och gladdes, när hon såg sig
Så leende och mild.

Ett paradis var världen
Af ostörd känslofrid.
Där rådde sol och sällhet
Och kärlek, ren och blid.
Hvad visste hon af smärta,
Då klar flöt lifvets flod.

Hon kände icke världen,
Dess ondska ej förstod. —

Men, ack, en nordan kommer
Och fäller lundens ros,
Och fjäriln ligger slagen,
Och glädjen flytt sin kos.
Du blomma, gömd i lunden,
Du lätta fjärilsfröjd,
Du snart dör bort, i stoftet
Af onda makter böjd!

2.

Vårens lätta sifverskyar fara
På den strålande himlen blå.
Vestan krusar källans spegel klara,
Leker sakta med blad och strå.
Solen strör kring berg och dal sin glans,
Blommor stå på äng i brokig krans.
I naturens sköna herdestund
Slutes nu vid linden ett förbund.

Under denna hyddans dotter sitter,
Hör bedårad på borgherrns tal.
Hennes hjärta utaf glädje spritter,
När han täljer sitt kärlekskval,
Ty af honom re'n hon fångad är,
Och hon lyssnar till hvad han begär.
Barnslig, oskuldsfull och hjärtevek
Hon ej tänka kan på list och svek.

Och till henne hviskar han så sakta:
»Du har stulit mitt hjärtas ro,
Och nu mer jag blott kan eftertrakta
Att få ega din huld och tro.

Gif mig den i kvällens tysta frid
Utan någon fruktan, någon strid,
Ty jag älskar dig så ömt och varmt.
Utan dig mitt lif är mörkt och armt.

Klara perlor, lysande demanter,
Gyllne smycken jag gifver dig.
Jag skall skydda dig för lifvets branter,
Göra banad och jämn din stig,
Och min kärlek först och sist jag ger. —
Hör du icke, huru varmt jag ber? —
Kom, o, kom till min öppna famn,
Där dig väntar sällhet utan namn.

Lifvets lycka snabt från dig försvinner,
Hela världen blir mörk och kall,
Om ditt hjärta ej af kärlek brinner,
Af de rusande känslors svall.
Kom, vår bröllopsfest vi fira må,
Medan solen står på himlen blå!
Jag dig evig, evig trohet svär.
Kärleken till dig mig helt förtär.»

Skön han var, när han henne sände
Blickar, fulla af kärleksglöd,
Och hon tvekande och svag sig kände
Mot den känsla, som mäktigt sjöd.
Himmel, sol och jord, ja alt försvann;
Blott hans blick för henne eldigt brann.

Perlor, smycken och det röda guld,
Alt hon glömde för sin kärleks skuld.

Hon var älskad, älskade tillbaka.
Ingen tanke hon egde mer.
Alt för honom kunde hon försaka.
Kärlek tager ej, endast ger.
Hennes rikedom var oskuld blott,
Dyra eder hon af honom fått. —
Och när natten kom så tyst och sval
Än de dröjde qvar i lundens sal.

3.

Sig mörkret redan lägrat utöfver land och haf,
Och bröllopsfestens glädje var till ända,
Och sömnens gud utsträckte sin vallmoprydda staf
Att öfver jordens vida riken sända
Sin stillhet och sin frid
Med glömska af den strid,
Som uppfyllt med sin oro den flydda dagens tid,
Och alt i borgen trycktes i hans armar.

Från ädelboren maka dock borgherrn redan gått.
I riddarsalen ensam nu han vankar.
Förutan rast och hvila sin stig han träder blott,
Försänkt i sällsamt vemodsfulla tankar. —
Hvi kan i månens sken
Så tyst och så allen'
Den unge borgherrn gånga i midnattsstunden sen?
Hvad kan väl kvälja så hans unga sinne? —

Men tyst! — En vålnad smög ju fram öfver salens golf. —
Men nej, det är en stråle blott som skiner. —
En suck ju hörs därborta! — Nej, klockan slog blott tolf.
Kanske det blott var vinden ock, som hviner. — — —

Men nu för honom står
Med fagert, frigjordt hår,
Med liljehvita kinder, i ögon blå en tår
Den mö, som han en gång har svurit trohet. —

Den bleka månen kastar sin silfverhvita glans,
Sitt matta skimmer öfver riddarsalen.
Den lyser mön, som prydes af vissna blommors krans,
Ett minne ifrån hemmet uti dalen. —
Helt tyst hon talar så
Och suckar då och då
Och trycker mot sitt hjerta, som vill oroligt slå,
Den hand, som han i sin så ofta slutit:

»Farväl, min forne älskling! — Glöm ej din bleka mö,
Som du en gång har tro och lofven svurit!
Hon lemnar dig och världen, hon innan kort skall dö.
Re'n länge nog sin hårda lott hon burit. —
Jag skall ej lida mer. —
Se, månen, hur han ler!
Han känner inga sorger, men blickar lugnt hitner,
Och kastar silfver öfver kyrkogården.

Jag anor icke egde, ej höghet eller guld,
Och därföre så snart du mig förglömde.
Du svek mig, du, som fordom var mig så blid och huld,
Och i din själ en annans bild du gömde. —
Men eden, som du svor,
Än i mitt minne bor;

Den skall i grafven följa, och där, förvisst jag tror,
Skall intet plåna ut den ur mitt sinne.

Du bröt mig, som en blomma, som står på ensam äng
Och intet vet af mänskotal och ränker,
Du tog mig svekfullt lysten ifrån min blomstersäng.
Till lön jag nu förbannelse dig skänker.
Du tog min oskulds skatt,
Du gjorde dag till natt,
Du offrade ett hjärta med hånfullt vällustskratt,
Och därför här jag nu dig kallar niding.

Må ängens matta brännas, och blomstren vissna ner,
Och källan sina ut, hvarhelst du träder!
Må dina barn dig hata, om himlen dig det ger!
Må osörjd du gå bort till dina fäder!
Må hvarje dag, som går,
Dig bringa nya sår
Och sist din egen gerning, dig lägga ner på bår,
Att du bland brott och nöd blir nedermyllad!» —

Den bleka månen kastar sin silfverhvita glans,
Sitt matta skimmer öfver riddarsalen.
Den lyser mön, som prydes af vissna blommors krans,
Ett minne ifrån hemmet uti dalen. —
Hon sitt farväl har sagt,
Hon tolkat sitt förakt.
Nu gråter hon sin kärlek, som han har ödelagt,
Och så försvinner hän i tysta natten.

4.

Fridfull kvällen är. På vesterns skyar
Solen sina gyllne rosor strör.
Trasten än en gång sin drill förnyar,
Vestanvindens sista fläkt bortdör.

Och vid forsen sitter, öfverlåten
Åt sin smärta, tärande och tung,
Hyddans mö med blickens glöd förgråten,
Pannan smyckad med en krans af ljung.

Under dystra drömmar hon betraktar
Vågorna, som gå i skummigt svall.
Timme efter timme så hon vaktar,
Liksom söfd af forsens vilda fall.

Dock, omsider ur sin dvala vaknad,
Stilla talar hon i kvällens frid
Med en stämma, full af sorg och saknad,
Om sitt hjärtas kvaluppfylda strid:

»Vreda bölja, som af sol'n förgylles,
Mången, mången gång du tjusat mig.

När jag därpå tänker, hjärtat fylles
Än af stilla tacksamhet för dig.

I min barndom band jag ofta kransar,
Svingade dem ned från klippans topp
Och såg glad på deras ystra dansar,
När de följde forsens vilda lopp.

Såg, hur då intill din barm de trycktes,
Slets en blomma från en annan bort,
Tills den sista ned i djupet rycktes
Och försvann för blicken innan kort.

Då jag skrattade — hur ren var fröjden! —
Och band blomsterkransar uppå nytt. —
Nu jag åter ser ditt fall från höjden,
Men i sorg min glädje sig förbytt.

Ser du kransen, som min panna pryder? —
Jag dess blommor kasta vill till dig,
Medan jag den mörka saga tyder,
Som af ödet diktats har för mig.

Skön jag var — se här, en blomma glider
I ditt svall — och oskuldsfull jag var.
— Än' en blomma! — Många heta strider
I mitt arma hjärta rasat har.

Kom till mig en ungersven så fager,
Tog min kärleks ed, mitt hjärtas ro. —

Tvenne blommor jag från kransen tager.
Må de evigt i din afgrund bo! —

Han förledde mig. Jag föll, jag arma,
Fast förut en väldig kamp jag stred.
Hvem vill öfver mig sig nu förbarma? —
Ack, nu är mig hela världen vred! —

Store Gud! — Du leder världars hvimmel
Och af Dig få stjärnorna sin glans,
Men likväl Du trampar i Din himmel
På så många brutna blommors krans! —

Tyst! — En tanke ur mitt hjärta stiger!
— Tag nu alla blommor, jag har kvar! —
Natten kommit, trasten redan tiger,
Stjärnepellen glänser underbar.

Sista blomman var det ju, du bölja? —
Sista blomman! Ack, hur skön du är! —
Jag min sista blomma ock vill följa.
Tyst och lugnt och — mörkt i djupet är.»

EN MIDNATTSSAGA.

»Är sången ej en gudakraft, som mäktar
Förbyta sorgens natt i glädjens ljus?
Ger den ej själen hopp, när den försmäktar?
Nå ej dess toner till Ditt höga hus? —
Du gaf mig sången. Därför vill jag sjunga
Med hoppfullt hjärta och med glädtig tunga,
Att världen åter blifver ljus och fri,
Och all dess strid en evig harmoni.» —

1.

Försänkt i mörker jorden låg,
Ty kvällen redan var förliden,
Och sina skuggor midnattstiden
Ej ännu bjudit återtåg. —

Långt bort från hvarje mänskohydda
En kyrka, som i tider flydda
Sin storhet sett, låg tyst och mörk
I skogens sal af ek och björk.
På många år ej sången tonat,
Ej någon fallen sig försonat
Med Gud och världen i dess sal
Och biktat där sitt hjärtas kval.
Dess murar mossa grönbeklädde,
Dess hvalf till marken störtat ner,
Och ingen mänskofot beträdde
Den vigda altarrunden mer.
Så templet stod där öfvergifvet,
Ett hem för falkens ungar blifvet,
Och när i vrede stormen röt
I koret och i pelargången
Och kvad i nattens mörka sköt'

Den alltid lika dystra sången,
Då tycktes, som ur templets natt
Det hvästes fram ett hånfullt skratt
Åt mänskoverk, som stolt sig höjer,
Men tiden snart i stoftet böjer,
Åt stundens barn, som bygga hus,
Dem nordanstormen slår i grus.

På kyrkogården irrbloss lyste
— En ande hvarje låga hyste —
Och deras dans ett skimmer gaf
Åt hvarje minnesvård och graf.
De bakom korsen än försvunno
Och än mer hemskt och spöklikt brunno.
De sväfvade på stormens fläkt,
De blinkade med blodig låga,
Och med sin heta andedrägt
De tycktes jord och himmel fråga,
Om ej som dödens sändebud
De fingo snart i flammors skrud
Omhölja alt och alt förtära,
Till helvetets och mörkrets ära. —

Men i den brutna pelarsal
Till korets rundel ljudlöst träder
I sida, silfverhvita kläder
En skara andar utan tal,
Hvars kind är tärd, hvars blick är tårad,
Hvars panna djupt af sorger fårad.

Snart i den mörka midnattsstund
De böja knä vid altarrund. —

Men dystra stå de grå ruiner,
Mer iskall nordanstormen hviner,
Och irrblossdansen åter går
Mer snabb igenom lundens snår.
En suck af namnlös smärta tränger
Ur vålnadernas skara fram
Och sig med sångens toner mänger,
Som höjs af en förkastad stam:

»Hur länge, Du Evige, skall väl vår dans,
Förlåten af månens och stjärnornas glans,
Gå fram i den ödsliga midnattens stunder
I susande skogar och suckande lunder? —
Hur lång är väl, säg,
Vår törnströdda väg?

Vi stego i grafven och hyste det hopp,
Att evighetsmorgonen för oss gått opp,
Att slutadt var lifvet och striden var ändad,
Men blott af en hägring vår själ var förbländad. —
Hur lång är väl, säg,
Vår törnströdda väg?

Se, irrblossen fladdra! De finna ej ro;
Förgäfves Du bjöd oss i grafvarne bo.

Vi ila i midnattens ödsliga stunder
I susande skogar, i suckande lunder. —
Hur lång är väl, säg,
Vår törnströdda väg?»

Så sången, höjd i koret, klagar;
Den väntar från Den Högste svar.
Men himlen ej förskoning har,
Ty blott en isig nordan jagar
Bland andarne och lyfter kall
På deras sida drägters svall. —
Vill ingen ned från himlen stiga
Att andarne åt hvila viga?
Fins ingen engel, hvilken hör
Den sång, som nattens tystnad stör?
Fins ingen, hvilken sig förbarmar
Och sträcker milda fadersarmar
Mot andarne i midnattsstund,
Som klaga invid altarrund?

Men innan sången sig förnyar
Och än en gång om räddning ber,
Sig dela fästets mörka skyar;
En himlens engel sväfvar ner.
Hans höga, ädla panna lyser
Af friden, som hans inre hyser,
Och stjärneglorian kring hans hår
En solig glans kring templet sprider.

Ej mera någon ande lider,
När engeln vid hans sida står.
Han deras kvalda bröst hugsvalar,
I det han, full af kärlek, talar:

»I minnens, att i forna dagar
Ert lif i Edens lunder svann,
Där ingen stormig nordan jagar,
Där intet, intet hjärta klagar,
Där ingen sorg förspörjas kan.
I minnens väl den sälla tiden,
För länge, länge se'n förliden.

I minnens, att I fåvitskt gingen
Långt bort ifrån Gud Faders stig,
Och att I därför icke fingen
Er glädja mer åt undertingen,
Som städs i Eden visa sig.
I smutsaden den hvita skruden,
I lydden icke fadersbuden.

I stoftet fången, snart er skara
Altmer ifrån Guds anlet' drog
Och kunde icke mer försvara,
Ej mer från synd och skuld bevara
Den renhet, än kring Eder log.
Och när omsider döden lände,
Den bort till afgrundsdjup Er sände.

Nu klagen I och sen tillbaka
På flydda dagars sälla tid,
Dock måsten I alt hopp försaka,
Så vida icke Gud vill vaka
Och gifva Eder af sin frid.
Han vill det dock. Än står Er åter
En väg till Honom, Er begråter.

Ha'n I väl sett i nattens timma
En yngling skön vid böljor blå,
Hvars gyllne harposträngar glimma
Och ljuda ljuft, tills solens strimma
Begynt sitt skimmer strö därpå?
Blott han kan Eder räddning blifva,
Blott han förhoppning Eder gifva.

Som fordom I, så rätt han tänker,
Så fri från stoftets tvång han är.
Han frestas skall, och om han sänker
Sig ned i synd, ej Gud Er skänker
Den frid, som Eder själ begär,
Förrän i nattens timmar jorden
Så klar som himmelen är vorden.

Men om han icke gifver vika
För frestelsen på lifvets stig
Samt ej för jordisk fröjd vill svika
Den renhet och den dygd tillika,
Som nu hos honom yppa sig,

Ej mer I skolen skilde vandra
Från Eder Gud och från hvar andra.» —

Så talte engeln. Mildt han log,
Och när han bort från skaran drog,
Ett skimmer öfver den sig sänkte,
Som åt dess bleka hamnar skänkte
Ett återsken af Edens glans,
Den tid, då ingen smärta fans. —

Ej mera i den mörka natten
De bleka andars suckan hörs;
Blott nära elfvens klara vatten
Den gyllne harpan stilla rörs.

2.

Hur vänligt solens stråle ler,
När den på land och sjöar ser
Och speglar sig i daggens droppar,
Som dallra uppå blad och knoppar!
Hur blid den är i kvällens stund,
Då vestanvinden gör sin rund,
Från blomsterbädden vällukt tager,
Utöfver ängen stilla drager
Och lekfull krusar böljor blå,
Som sjungande mot stranden gå!
En skara löjor slå i viken,
Där vassen bre'r sitt gröna hår.
En sällspord frid och samklang rår
Uti naturens alla riken.
Det fjärran, blåa vestanfjäll
Med rosor smyckar sommarkväll,
Och molnen, som på himlen sväfva,
Med guldstoft solens sken beströr.
Ej någonting den sällhet stör,
Som nu natur'n syns genombäfva.

Men solen sjunker mer och mer
Mot vesterns höga kullar ner,
Och när den så omsider dalar,
Då lägger sig kring skogens salar
En slöja, väfd af natt och dag,
En skymning, full af ljuft behag.

Vid elfvens silfverklara bölja
En harpas toner ljuda klart.
Först dämpadt på hvar ann' de följa,
Men vida kring de klinga snart.
Det är en yngling, som sig hvilar,
I drömmar sänkt, vid strandens pilar,
Och nu i sångens rika värld
Sin varma känsla ger en gärd.
Det är den yngling, som skall pröfvas,
Som skall, om han sin dygd beröfvas,
Förinta andeskarans hopp
Och väcka nya sorger opp. —
Hör, hur de klara toner klinga,
När fram från elfvens strand de svinga:

»Hur skön är ej jorden, när natten har lagt
Kring lunden sin mörknande slöja!
Väl stråla då icke i solskenets prakt
De branter, vid elfven sig höja,
Väl skiner ej himlen så klar och så blå,
Så långt bort i fjärran min blick ej kan nå,
Men dagarnes oro ej råder.

Jag sitter i säfven vid stjärnornas sken
Och sorgfri min guldharpa strängar.
Jag sjunger min visa, fast stunden är sen,
För blommande lunder och ängar.
De höra mitt kväde, och blommorna le,
När sångarn i susande säfven de se.
Ja, klinga, du gyllene harpa! —

En gång, när försänkt i min drömvärld jag satt
— Min tanke långt hädan vill fara —
Mig tycktes jag såg i den mörknande natt
En tjusande, ljuslockig skara.
Och aldrig i världen förglömma jag kan
Den ungmö, som förde dess ringdanser an.
Jag drömmer om henne vid harpan.

Kom åter, du skara, kom åter en gång,
Att jag må vid stranden dig skåda!
För dig vill jag sjunga en skönare sång,
Med dig vill en ringdans jag tråda. —
O, hör på min bön, när vid harpan jag ber,
När stjärnan i strålar till jorden ser ner,
När alt har i hvila försjunkit!» —

Hvad hvimmel där bland strandens snår!
En silfverdimma därur går,
Utöfver elfvens våg sig breder
Och snart sin lätta ringdans leder
Till ynglingen, som hastigt ser,

Hur dimman strålar mer och mer,
Hur fram därur gestalter träda
Så sköna, någonsin han såg
I elfvens svala, blåa våg,
Där sjörån sina sånger kväda.
Sin sida, liljehvita drägt,
Så lätt som vestanvindens fläkt,
De sköna jungfrur binda samman
Med blommor under dans och gamman,
— En fager syn — och hand i hand
Gladt skynda ner mot elfvens strand. —
Ur skaran snart dess drottning träder,
Hvars strålbeprydda, sida kläder
Omhvärfda synas af den glans,
Som strös af himlens stjärnedans.
Hon liknar mer en himmelsk hägring
Än någon bild af jordisk fägring
Men sina djupa ögon blå,
Då hon till honom talar så:

»När natten kommit, ser du ofta
Vid vestanvindens milda smek
Vår ljusa elfvaskaras lek
Bland blomsterbäddarna, som dofta.
Du undrat har, hvad elfvan är,
Hvarfrån sitt ursprung väl hon bär.
Så vet: en gång, när daggen stänktes
I kvällens stund, det världen skänktes
Ett återsken af Edens frid.

Den låg, ej störd af kamp och strid,
Med breda floder, gröna lunder
I aftonrodna'ns herdestunder.
Då, af dess skönhet tjusad, gaf
Den klara, höga himlapellen
En blick åt dalarna och fjällen,
En blick åt jordens land och haf.
Den blicken som ett stjärnfall lyste,
En outsäglig kärlek hyste
Och danade ett slägte snart,
Som ättefadren, himlen, klart.
Vi äro slägtet, vi förakta
Det gods, som mänskor eftertrakta;
Till himlen endast står vår håg,
Och dit vi styra snart vårt tåg.
Vi trodde människa dig vara,
Och därföre vi undflytt dig.
Nu vi för dig oss uppenbara
Att följa dig på sångens stig.
Kom, låtom oss på ängen dansa
Och oss med elfvens rosor kransa.
Kom, spela på din harpas guld
Och var oss alltid blid och huld!»

Med röda kinder, solklart öga
Hon ynglingen till dansen bjöd,
Och, hänförd af sitt hjärtas glöd,
Han skattar hela världen föga
Mot denna mö, hvarom han drömt,

Och som han sedan aldrig glömt.
Hon ler så mildt i dansens ringar,
Då hon bland elfvorna sig svingar
Så glad och lycklig som en brud
I stjärneklar och luftig skrud.

Men medan öfver fält och ängar
Den lätta elfvadansen går,
Hon smyger sig bakom ett snår;
Vid doften af violens sängar
Hon ynglingen intill sig drar
Och sakta så till orda tar:

»Blott några ord jag vill dig säga,
Som torde värde för dig ega
Och blifva dig ett ledningsljus
På vägen till din faders hus.
Du mänskoslägtets ätter känner,
Fast de ej äro dina vänner.
Du vet, att världslig lusta för
Dem på en väg, där ogräs önskar
Förkväfva blomstret, hvilket grönskar
Och milda dofter kring sig strör.
Du, du skall dessa slägten leda
Från syndens väg och dem bereda
Till lifvet i det ljufva land,
Där själ'n ej känner några band.
Du själf skall ren som fadren vara
Och öfver stoftet vida höjd,

Städs' himlens vilja uppenbara
Och icke söka jordisk fröjd.
Du på din själ må noga akta
Och dig för mörkrets snaror vakta,
Ty faller du, då flyktar bort
Din friska skönhet innan kort,
Ej kroppens blott, men själens äfven.
Då skall ej mer som nu i säfven
För elfvaskaran klinga stark
Din harpa öfver skog och mark,
Och denna fallna mänskoskara,
Hvars enda hopp du nu skall vara,
Skall störtas i den afgrund ner,
Där aldrig, aldrig vårsol ler.» —

Hon tystnade. Och han befinner
I snårets skymning sig allen',
Och, full af tankar, sig påminner
De ord, som bortdött längese'n.

3.

Sitt kväde uppå klippans topp
Den hesa ufven stämmer opp.
Sitt bårdok månens strålar kasta
Utöfver dal och berg och våg,
Och böljorna mot stranden hasta
I brusande och vredgadt tåg. —

Men åter ensam sitter necken
— Det namn, som mänskan gifvit har
Åt sångaren vid bölja klar —
I säfven nära videhäcken.
Han minnes elfvans djupa ord,
Att han skall frälsa fallen jord.
Han hör, hur nordanstormen ryter,
Han ser, hur elfvens våg sig bryter
Med fradgad kam, i skummigt hot
Mot hällebergens branta fot.
Han känner sig så öfvergifven
Och så allen' i månskensnatt
Som redlös båt, af stormen drifven
Och sist bland strandens bränning satt. —

Då hör han ur de dunkla fjällen
En sång, som öfver vågen far.
Den klingar sakta fram ur hällen;
Med trollmakt den hans sorg förtar:

»Hvi sitter du vid strand allena?
Hvad är det väl du grubblar på?
Hvi sitter du i stunden sena
Och kan ej mer din harpa slå?
Låt oss de sorger, dig betunga,
De mörka drömmars här bortsjunga!

Har du ej sett de rika gåfvor,
Som jorden bergakungen skänkt?
Det underbara guldets håfvor,
De salar, han i fjället sprängt?
Har du det ej, hvi längre dröja?
Helt visst de skola dig förnöja.

Kom in, kom in, och du skall spörja,
Att skönare du aldrig sett.
Du skall ej mer på jorden sörja;
Din ingång re'n vi ha beredt. —
Se, fjällen öppna sina riken!
Din väntan skall ej bli besviken.» —

Hvad under! Intet buller höres,
Hvaraf den ljufva sången störes,
Sig öppnar dock den branta häll,

Det nyss så tysta, mörka fjäll!
Hur glänsa ej kristaller klara!
Demanter kring sin strålglans strö.
Här skimrar fram en perlesjö,
Där yra silfverbäckar fara.
Hur smyckad är ej bergets sal
Med sköna under utan tal!

Snart sången ännu högre ljuder
Och necken så förföriskt bjuder
Att stiga in till fjällens drott,
Som öppnat har sitt gyllne slott.
Fast tvekande, likväl han följer
Den stig, som upp mot branten går,
Och innan kort han salen når,
Där flere tusen flammor brinna
Och ännu mer i klarhet vinna,
Ju högre sången brusar fram,
Harmonisk, full af fröjd och glam.
Dock ingen fram till honom träder;
Han står där ensam och sig gläder
Åt all den glans, som underbar
Hardt när hans häpna syn förtar. —

Men se, ur hvarje bergets gömma
En sällsam skara skyndar sig,
Som synes alla värf förglömma
För att bereda necken stig.
Och bergakungens trogna svenner

Han redan sedan länge känner,
Ty ofta re'n i midnattstid,
När lyktad var all mänsklig id,
Han hört, hur dvärgarna arbetat
Och efter guld i djupen letat,
Men ej han förr sett deras stam
Så nära honom träda fram.

En väg i djupet ut de staka
Igenom mörka, dystra schackt
Och strålande gemakers prakt
Till drotten och hans sköna maka.
Och necken följer deras spår
Och snart för bergakungen står,
Hvars drottning fram till honom träder
I guldbeprydda, dunkla kläder
Och talar så med vänlig röst,
Som klingar ljuflig i hans bröst:

»Vi hört de sånger, varma, blida,
Som du i natten sjungit har,
Och då din stig till oss ej bar,
Vi hafva sökt dig sent och tida,
Ty skön du är, och sångens makt
Allfader i ditt sinne lagt.
Men ännu mer vårt hjärta rördes,
När i din oskuldsdröm du stördes
Af elfvorna vid flodens strand,
Som snärjde dig i sina band

Och sade, att du skulle söka
Din oskuld och din dygd föröka
Att så från synden innan kort
De fallna andar leda bort.

Vi sågo, att du satt vid stranden
Med harpan drömmande i handen
Och tänkte på de falska råd,
Som, alt för van vid onda dåd,
Dig elfvadrottningen nyss gifvit,
Och som din oskuldsfrid fördrifvit.
Vi sågo, att, i tvekan sänkt,
Du ännu ej dig rätt betänkt,
Och skynda nu att söka föra
Dig på den väg, du vandra må,
Om du vill målet säkert nå
Och mänskoslägtet lyckliggöra.

Ser du, hur guldet skimrar här?
Vet du, hur mäktigt guldet är?
Säg, hviskar det ej i ditt sinne,
Att du har funnit just härinne
Den trollmakt, hvilken rädda skall
De svaga människor från fall.
Gif dem blott guld, och du skall finna,
Att sällheten de alla vinna.
Ty köpes icke *alt* för guld?
Är det ej det, de efterfika?
För det de sina vänner svika,

För det förlåta brott och skuld.
Se här! Tag guld! — Se, alt du äger,
Blott »ja» till mitt förslag du säger
Att tömma bägarn, som min slaf
Dig nyss på min befallning gaf!
Ty i dess dryck det blir dig gifvet
Alt det som kan försköna lifvet.
Drick! — Snart du glömmer vid min barm.
Att världen dunkel är och arm.»

Tyst necken står. Sitt klara öga
I tvekan han till marken slår,
Och när en dvärg till honom går
Med gyllne bägarn, tycks han föga
Sig bry därom, men tar den mot
Af slafven, knäböjd vid hans fot.
Han inser, att hon vill bedraga
Och fängsla honom i sitt garn,
Dock hjärtats röster tona svaga. —
Ve eder, fallna mänskobarn!

När bergadrottningen omsider
Sitt tal har ändat, tyst hon skrider
Till honom fram och kärleksvarm
Sig smyger sakta till hans barm. —
Han slår sitt öga upp. — Hur fager,
Hur trolsk är icke hennes bild
Mot elfvans, om ock blid och mild,
Fastän hans samvet' honom gnager,

Fastän han känner alt för väl,
Att nu han säljer bort sin själ
För guld, som alltid ofrid stiftat
Och mången ädel fröjd förgiftat,
Bedårad dock af hennes glans,
Ej tänkande på elfvadans,
Han alt för hennes skönhet glömmer
Och gyllne bägarn hastigt tömmer. —

En stund därefter necken stod
På fjällets topp och vida strödde
Det röda guld, som härligt glödde,
När ned det föll på berg, i flod.
Det var, som himlens stjärnor alla
Till jordens länder hastat falla. —
Först *nu* det steg från dal och slätt
En kvalfull suck för mänskoätt,
Först *nu* förvisso land och vatten
Sig tedde mörkare än natten. —

Ännu en stund. — När midnatt viger
Till tystnad alt, ur fjällets famn
En silfverskäggig gubbe stiger. —
O, vet du väl den armes namn? —
När han till säfvens skymning hunnit,
Och där en säker fristad funnit,
Han fattar harpan, som han bär,
Som nu är honom dubbelt kär.

Hans sånger sönderslitna klinga;
Som suckar de mot fästet svinga. —

När skall väl då den vida värld,
Så full af kval, af brott och flärd,
I midnattsstunden strålomgjutas,
Att ej ifrån Guds barm förskjutas?

4.

Oräkneliga solhvarf flytt,
Se'n necken utur fjällen lände
Och snärd och fallen återvände,
Då elfvans maning han ej lydt.
Ännu i templet andar trådde
Sin dans, men deras suckan nådde
Till himlen mindre nu än förr.
För dem var sluten Edens dörr.
Ty *en* dem hade kunnat frälsa,
Dem återgifva själens helsa
Och Edens oskuldsfulla ro
Och barnasinnets ljufva tro.
Men äfven denne hade vikit
För frestelsen, mot honom log;
Han allas deras hopp besvikit,
Då han till bergakungen drog
Och tjusad af hans sköna maka,
Förledd och åldrig kom tillbaka.

Ett outsägligt vemod låg
I månens ljus, då ned den såg

På jordens fält. Den tycktes gråta,
Som rörd af mänskoslägtets fall,
Utöfver dem ett tåresvall.
Men föga dessa tårar båta.
De falla ned i dal, på berg
Och måla med sin silfverfärg
En jord, från Herrens barm förkastad,
Med många tusen brott belastad. —
Och nu i måneglansen skär
Än mera dyster jorden är.

Vid elfvens strand, där klippor stupa
Mot vågen ner, satt necken kvar
Och drömde om de flydda dar,
Försänkt i sina tankar djupa.
I fulla, rika vågor flöt
Hans silfverskägg ned mot hans sköt'.
Hans harpa månestrålar smekte
Och bland dess gyllne strängar lekte,
Som om de ville pröfva på,
Om ej de kunde harpan slå. —

En tår uti hans öga tindrar
Och glider utför kinden ner,
Men ej hans hjärtas brand den lindrar;
En ringa svalka tåren ger.
Ej mera elfvor kransar vira
Att därmed sina lockar sira,
Ej trådas dansen, glad och fri.

All fröjd är nu förbi, förbi.
Blott fram ur skogen, förd af vinden,
En suckan till hans öra når;
Ur templets pelarsal den går
Och susar kvidande i linden. —

Men plötsligt blixtrar ögat till.
Hans hand, som nyss låg lugn och still,
I harpan fattar och framkallar,
Att det i berg och dalar skallar,
En tondikt om hans djupa kval,
Om sorgen, som hans hjärta bränner,
Om den förtviflan, som han känner
Vid tanken på sitt gjorda val.
Förvirradt fram hans toner ljunga.
Han kan till dem ej mera sjunga.
Han tolkar klagande däri
Sin sorgsna själs disharmoni.

Men snart hans toners ström sig saktar,
Och medan stilla han betraktar
Det ljusa hvalf med stjärnors sken
Och jorden, som i natten hvilar,
Hans hand på harpans strängar ilar.
Han sjunger så i stunden sen:

»Du jord, hur mörk i månens sken du ligger!
Hur djupt du sjunkit har i brott och nöd!
Likväl om frid du ljusets fader tigger,

Fast du föraktat hvad hans vilja bjöd,
Fast du förledt de svaga mänskoätter
Att trotsigt bryta mot den Högstes rätter
Och ännu håller i din boja kvar
Ett slägte, som förut Guds Faders var. —

Men hvarför talar *jag* om hvad du brutit?
En fallen ande är ju också jag.
En väg till Eden fans; den har jag slutit.
För Gud jag döljer mina anletsdrag. —
Säg, fins ej räddning, finnes ej försoning?
Bor ej, o Höge, i Din själ förskoning?
Är lifvet natt förutan morgonbrand,
Ett öde, stormigt haf förutan strand?

Men skulle väl med oss Du kunna gäckas? —
När kan väl då i midnattsstunden sen,
Den jord, som af mång' tusen brott befläckas,
Bli såsom himlen strålande och ren?
Dock vill jag pröfva på, om hjälp kan finnas,
Förlossning än ur syndens bojor vinnas,
Om Du förlåta vill de många brott
Och där så rosor, hvarest tistlar stått.

Är sången ej en gudakraft, som mäktar
Förbyta sorgens natt i glädjens ljus?
Ger den ej själen hopp, när den försmäktar?
Nå ej dess toner till Ditt höga hus?
Du gaf mig sången. Därför vill jag sjunga

Med hoppfullt hjärta och med glädtig tunga,
Att världen åter blifver ljus och fri,
Och all dess strid en evig harmoni.

I andar i den mörka pelargången,
O, kommen hit och sjungen jämte mig!
Mot himlens fäste låten helga sången
I varma toner samfäldt höja sig!
O, kommen! Ned till elfvens stränder stigen
Och med er sång till himlen jorden vigen. —
När jorden blir som himlen ljus och klar,
Då vänten I förgäfves ej på svar.» —

Hans sång af nattens vindar föres
Och snart af templets andar höres,
Som skynda sig till stranden ned
På dunkelhöljd och ödslig led.
På nytt sin harpa necken strängar,
Att sången månde klinga stark,
Och snart utöfver fält och ängar
Och elfvens våg och skogens mark
Förtröstansfullt hans stämma klingar
Och långt, långt bort i fjärran svingar:

»Fader, Oändlige,
Du, som i människohjärtat
Bygger en värld åt Dig själf,
Hör på vår sång, våra stämmors klang! —

Du vill förlossa
Den brottsliga jord,
Du vill förkunna
Det lösande ord.
När blifver natten
Så klar som dagen,
Fader, Oändlige? . . .

Ack, nu klinga ur själens djup
Tankar, som förr jag ej sport!
De äro klara som ljus,
Milda som Du, som blomstren
Friska på grönskande kullars höjd.
Nu blifver natten solig!

Du är ju vi,
Vi äro Du,
Skiftande barn utaf samma makt.
Söndring är lifvets och tankens värld,
Samklang är Din.
Sorger må drabba,
Hjärtan må brista,
Alt skall dock sluta i säll harmoni.

Här vi ju hafva
Dödlig gestalt,
Men när vi fattat,
Att gudar vi äro,
Då kunna vi näpsa den brusande storm,

Skåda Ditt verk, som förr syntes oss dunkelt,
Se Dina allvisa råd.
Då finnes ej natt,
Ej töcken mer,
Och lik strålande sol
Vi sprida vårt ljus,
Hvarhelst vi må träda mot skuggorna fram.

Fader, Oändlige,
Varde ljus!

Då störta berg,
När vi befalla,
Och altet försvinner
För vår viljas allmakt.
Då blir natten klar,
Ty vår själ är solen.

Fader, Oändlige,
Varde ljus!» —

Än synes jorden mörk och kall,
Och dunkel böljans vreda svall,
Och fram ur strandens vida klyfta,
Der klipporna sin hjessa lyfta
Mot himlahvalfvet, klingar gäll
En hånfull sång från dvärgatjäll.
Ur neckens händer harpan glider;
Den följer strandens branta stup

Och sjunker ned i vågens djup. —
Hvi stredos väl hans hjärtas strider?
Hvi drömde han att med sin sång
Förlossa alt ur mörkrets tvång? —

Men se, ur dalen går en dimma,
Ur hvilkens sköte strålar glimma,
Gestalter sakta träda fram,
De ljusa elfvors glada stam.
Den dunkla vågen börjar blänka,
Den mörka skogen skimmer strö,
Och fjällen öfver dal och sjö
Ett haf af gyllne droppar stänka.
Re'n himlens klara stjärnehär
Förbleknad af dess strålglans är,
Och månen slocknar, jorden lyser
Af härlig glans, som själf den hyser.
Förkrossad fjällens dvärgaätt
På knä till marken sjunker neder,
Till himlens höge fader beder
Att glömma deras oförrätt,
Och nu i nattens timmar jorden
Så klar som himmelen är vorden. —

Ej klappa andarne som förr,
Förgäfves mer på Edens dörr,
Ej necken mera höra låter
Sin sorgsna sång vid böljor blå,
När stjärnorna sin ringdans gå.

Sin frid de alla funnit åter.
Ty tankens ljus och viljans makt
Sin gåta löst och sanning vunnit
Och mörkrets välde har försvunnit,
Det onda är till fota lagt.

I bokhandeln finnas förut af samme författare:

EN SJELFMÖRDARES ANTECKNINGAR.

Pris: 2 kronor.

DIKTER.

Pris: häftade 2 kr. 50 öre; bundna 3 kr. 75 öre.

EN HOSPITALSHISTORIA.

Pris: 2 kronor.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND
15000 400875479